

montaña

PACKS
COMIDA

NÚMERO 141
TERCER TRIMESTRE 2022

REVISTA DE MANCOR DE LA VALL

Í N D E X

	pàg.
Crònica	3
Ajuntament informa	14
Entrevista Tomeu Ripoll Pou	21
Ara ha fet vint anys	29
Parròquia S. Joan Baptista	30
De tot un poc	32
De tu a tu	36
Festa pagesa	37
Arrels	38
Amunt i Avall	40
Escoleta Montaura	41
CEIP Montaura	43
CE. Montaura	43
Biblioteca Municipal	44
Racó infús	46
Cuina sana (sense greix)	48
Imatges d'ahir	50
Per recordar	52

Coberta: Fermutada de les Quintades

Foto de Joana Maria Alba Mateu

Fotografies:

Biel Pocoví, Biel Fiol i Joana Maria Alba.

Edita:

Ajuntament de Mancor de la Vall
Plaça Ajuntament, 1 – 07312

Correu electrònic:

revistamontaura@gmail.com

Depòsit legal: PM 3-1988

Impremta GOYA

Cristòfol Colom, 8a - 07360 – Lloseta
Tl. 971 51 41 42

Els articles signats expressen únicament l'opinió dels seus autors.

Editorial

Després de patir un estiu molt calorós amb dies d'una molt alta temperatura, ja desitjàvem que el temps fos més plàcid i benèvol, però ens hem hagut d'aguantar fins a final del mes de setembre. Si hem de parlar de pluja, també hem sofert una gran mancança.

El nostre poble i podem dir que per tot arreu, la vida es normalitzar, quan el dilluns dia 12 de setembre va començar el curs escolar 2022-2023 a les Balears amb 172.970 alumnes matriculats entre tots els nivells educatius no universitaris. A Mancor, l'Escoleta atén a 20 nins i 13 nines (33); el CEIP Montaura atén Infantil, 27 nins i 23 nines (50), Primària, 64 nins i 45 nines (109).

La principal novetat que s'han trobat, els professors i els alumnes, per a aquest curs és que serà el primer curs de l'aplicació de la nova llei d'educació, la LOMLOE. Pel que ha publicat la premsa aquests dies, sembla que hi ha alguns moviments dels sindicats d'educació que no accepten la posta en marxa d'aquesta llei i consideren que s'ha anat un poc massa de pressa en la seva aplicació.

Trobareu a la revista, a més dels apartats de costum, els principals esdeveniments del tercer trimestre, en referència especial a la trobada de les quintades, que havíem estat dos anys sense poder celebrar-ho.

Iniciam el darrer trimestre de l'any que culminarà en les festes de Nadal i Cap d'Any. Serà un trimestre farcit de fires de tardor. Per nosaltres els mancorins, la principal serà la nostra fira de l'Esclata-sang i de la Muntanya, que organitza Arrels i serà el cap de setmana del 26 i 27 de novembre. Així i tot també gaudirem de les fires i el Dijous Bo d'Inca, que enguany serà el dia 17 de novembre.

telèfons d'interès			
Ajuntament	971 501 776	Farmàcia	971 501 037
Ambulàncies	971 204 111	Funerària	971 880 440
Ambulatori antic	971 502 804	Guàrdia Civil	971 501 450
Biblioteca	971 883 518	G. Civil tràfic - Inca	971 883 000
Bombers	971 500 080	G. Civil urgències	062
Bombers urgències	085	Hosp. Comarcal d'Inca	971 888 500
Santa Lúcia	971 501 877	Hosp. Son Espases	871 205 000
Centre de dia	971 870 961	Parroq. S. Joan Baptista	971 501 828
Centre Salut - Inca	971 502 634	Polícia Local	687 526 362
Centre Sanitari	971 504 865	Poliesportiu Municipal	971 880 979
Cita Prèvia metge	902 079 079	Punt Informació Juvenil	971 883 518
Col·legi Públic Montaura	971 505 991	Radio taxi Inca	971 881 020
EPI Montaura	971 870 725	Urgències mèdiques	061
TELÈFON D'EMERGÈNCIA 112			

CRÒNICA

Juliol 2022

Dia 1 el Club d'esplai s'Estel informa de què aquest any el campament es farà en el mes de setembre a Binicanella.

El mateix dia va néixer el nin Pol Ramis Salvà, fill de Joan Andreu Ramis Banús i Carolina Salva Balaguer. Enhorabona i moltes felicitats.

Dia 2 es va celebrar la prova de ciclisme *V Memorial Miquel Pol*, organitzada pel Club Ciclista Mancor de la Vall. Una prova molt intensa on els participants, des dels més petits als més grans, varen suar de valent pel circuit urbà en els carrers asfaltats i empedrats de Mancor. Enhorabona a tots els participants, en especial als guanyadors i guanyadores i a l'organització.

Dia 6 es varen casar Albert Xavier Matias Gost i Maria Cristina Verdejo Villalonga. Desitjam molta felicitat als nuvis.

Dia 7 na Marga Rotger, acompanyada d'uns fantàstics músics a quartet i la ballarina Aina Pasqual, dins els Jardins de Son Morro, va fer el quart concert del IV cicle de "Música i racons" organitzat per l'Ajuntament. L'espectacle "*Cant a la terra i a la dona*" és una combinació de cançons populars, cobla, cançons pròpies i poemes musicats amb el qual vàrem gaudir molt de na Marga Rotger a la seva tornada damunt els escenaris a Mancor. Enhorabona per aquest preciós espectacle.

Aquest dia es publica a premsa "El artista internacional Harif Guzman desconecta unos días en Mallorca. Vino a una finca de Mancor de la Vall donde practicó meditación."

Dia 9 es va celebrar el II Concurs de pa amb oli organitzat per les associacions Arrels i Amunt i Avall amb la col·laboració de l'Ajuntament. La temàtica del concurs del pa amb oli d'aquesta segona edició fou marinera. Set concursants hi participaren i el jurat va tenir la complicada tasca de triar els tres plats guanyadors. Unes 150 persones soparen de pa amb oli a la plaça amb l'actuació musical de Xavi Alba. Va ser una bona vetlada d'estiu! *(Vegeu Arrels)*

Dia 10 a la piscina municipal es va participar a la campanya "Mulla't", una acció de sensibilització social i solidaritat amb les persones que tenen Esclerosi Múltiple. És un acte de participació ciutadana i captació de recursos amb l'objectiu de millorar la qualitat de vida i l'atenció de les persones amb Esclerosi Múltiple i donar suport a la seva investigació. Al final de la jornada es recompten els metres nedats i les persones que han participat a la campanya .

Dia 12 va morir a Mancor Gabriel Martorell Payeras, de *can Minyè*, a l'edat de 86 anys. Donam el condol als seus familiars.

Aquest dia l'Ajuntament informa de què, amb la col·laboració del Consell de Mallorca, tornen organitzar activitats, sortides i viatges per als joves de Mancor de la Vall. La primera activitat serà un coastering a La Victòria (Alcúdia) per a joves de 12 a 17. També els han organitzat un viatge a Barcelona pels propers dies 29 i 30 d'agost. Les inscripcions són limitades a 24 places, amb un preu de 50 € per jove.

Dia 13 a les 20:00 h a la pista de tennis exterior es disputà la final individual del torneig de tennis de les festes de Sant Joan. En Pep Jerez fou el guanyador i en Jaume Ramis el segon. Enhorabona!!

Aquest dia l'Ajuntament comunica que ha elaborat el Pla Estratègic de Turisme de Mancor de la Vall. Aquest document era un compromís de l'equip de govern per a planificar un turisme seguint els principis de sostenibilitat i responsabilitat, amb l'objectiu de tenir un resultat positiu per a tots els veïns del nostre municipi.

Aquest Pla ha estat possible gràcies a l'ajuda econòmica del Departament de Transició, Turisme i Esports del Consell de Mallorca, que ha subvencionat el 100% del pressupost dins el marc de les subvencions per a dur a terme accions de foment en matèria d'informació turística per a l'any 2022.

Podeu consultar el document complet en el següent enllaç de la pagina web de l'Ajuntament de Mancor: <https://ajmancordelavall.net/ca/noticies/pla-estrategic-de-turisme-de-mancor-de-la-vall>. *(Vegeu Ajuntament informa)*

Foto extreta de Pla Estratègic de Mancor

Dia 14 s'ha celebrat a la Plaça de l'Església el cinquè i darrer concert del IV Cicle de "Música i Racons", amb el grup "Amulet Folk".

Amb aquest cicle de concerts l'Ajuntament ha seguit apostant per la cultura i les propostes musicals de la nostra terra apropant-la a racons encantadors del nostre poble.

Enhorabona Victorí Planells i Entreveus, Miquel Serra, Maria Hein, Marga Rotger i Amulet Folk pels bons concerts que ens heu ofert i molts èxits!

El mateix dia s'ha publicat al BOIB la Resolució de Batlia núm. 173/2022 de data 11 de juliol, per la qual s'aproven

les bases i la convocatòria per a la selecció i creació d'una borsa de policies en règim d'interinitat per concurs per cobrir la plaça d'agent vacant a l'Ajuntament.

Dia 16 es va publicar a premsa “ El mayor crecimiento de autoconsumos renovables se da en municipios de interior... Lideran los incrementos de potencia e instalaciones en particulares y empresas en cuanto al crecimiento de potencia instalada, los mayores porcentajes se dan, por este orden, en Lluçmajor (67 %), Mancor de la Vall (65 %)... En lo que se refiere a instalaciones, los mayores crecimientos se han dado, por este orden, en Mancor de la Vall (muy destacado, con el 78 %) “.

Dia 17 es va publicar a premsa “Baleares ha perdido más de la mitad de sus oficinas bancarias en siete años. Las 887 oficinas de 2015 se han reducido a solo 428, una criba que se ha visto acelerada por la pandemia... los habitantes de Deià, Estellencs y Mancor de la Vall deben desplazarse a otro municipio si quieren ser atendidos en persona. No disponen de ninguna oficina.”

Dia 18 l'Ajuntament presenta la nova pàgina web <http://mancordelavall.reservam.com/> per facilitar la reserva dels espais municipals als mancorins i mancorines. A dia d'avui podeu reservar la pista de tennis exterior. Està previst incorporar el Pavelló Municipal i el Casal de Cultura quan s'hagin duit a terme les obres de millora.

El mateix dia es varen casar Jaume Solivellas Prats i Catalina Maria Sastre Maura. Desitjam molta felicitat als nuvis.

Dia 19 l'Ajuntament comunica que ha instal·lat 261 seients a la grada del camp de futbol de color verd “Montaura” per tal que l'afició pugui animar el nostre equip amb més comoditat.

També informa de què l'empresa adjudicatària del contracte d'obra del canvi de gespa i revisió del sistema de reg ha comunicat que la previsió és fer les obres de dia 5 a 31 d'agost. *(Vegeu Ajuntament informa)*

El mateix dia 19 va néixer la nina Marina Luna Alba, filla de Rafel Luna Cuenca i Joana Maria Alba Verger. Enhorabona i moltes felicitats.

Dia 20 a les 19:30 h l'Escola Infantil Montaura ha organitzat la primera trobada informativa amb les famílies que comencen al setembre per primera vegada.

Dia 21 es varen casar Alfonso Fernández Navarro i Rosa Maria Garcia Fernández. Desitjam molta felicitat als nuvis.

Dia 23 es fa una jornada de paddle surf i piraigua a la Colònia de Sant Pere, amb els monitors i monitores de la Direcció Insular d'Esports del Consell de Mallorca. Els menors d'edat anaren acompanyats d'un adult. Passaren

una bona jornada a la mar!

Dia 24 va néixer la nina Antònia Maria Solivellas Ripoll, filla de Francesc Solivellas Prats i Teresa Ripoll Martorell. Enhorabona i moltes felicitats.

Dia 27 s'ha celebrat la sessió ordinària del Ple de l'Ajuntament, *(Vegeu Ajuntament informa)*

Dia 28 avui el programa d'IB3, "Uep, com anam", s'ha dedicat a Mancor. En Toni Ballador ha visitat a uns quants mancorins que han mostrat la feina que fan per recuperar finques on tenen animals i un bon hort! Bona feina!

Dia 29 l'Ajuntament, amb la col·laboració del Consell de Mallorca, organitzà un coastering a La Victòria (Alcúdia) per a joves de 12 a 17 anys.

El coastering és un esport d'aventura que consisteix en realitzar un recorregut costaner combinant senderisme i capfics a la mar. Cada jove va dur la seva motxilla amb tot el necessari i amb moltes ganes de passar un bon dia.

El mateix dia va morir a Mancor en Joan Gual Grau, de *can Perdiu*, als 92 anys d'edat. Donam el condol als seus familiars.

Dia 30 es varen casar Joan Ramon Villalonga i Marta Tortella Gost. Desitjam molta felicitat als nuvis.

El mateix dia hi va haver un incendi al capvespre a prop de Massanella. Per sort es va apagar aviat.

Dia 31 va morir a Mancor en Guiem Ribot Frontera, de *Son Collell*, als 83 anys. Donam el condol als seus familiars.

Agost 2022

Dia 2 l'Ajuntament ha publicat a la Plataforma de Contractació del Sector Públic l'anunci perquè les persones interessades presentin la documentació per a l'arrendament del bar del camp de futbol de Mancor. El termini per presentar l'oferta finalitza dia 16 d'agost. Es pot consultar tota la documentació de l'expedient a l'enllaç <https://contrataciondelestado.es/>

Aquest dia es confirma que el grup britànic "Immaculate Fools" actuarà el proper 10 de setembre per celebrar la desena edició del Moscart, la mostra de cervesa artesana organitzada pels Llépols del Llúpol i l'Ajuntament de Mancor.

Dia 4 l'Ajuntament ha publicat a la Plataforma de Contractació del Sector Públic l'anunci del projecte de millora de l'accessibilitat del pati exterior del Casal de Cultura i del local de la tercera edat. Les empreses interessades poden presentar la documentació per a dur a terme el projecte.

El pressupost de l'obra és de 85.888,89 euros i es poden presentar les ofertes fins dia 30 d'agost. Es pot consultar la documentació en el següent enllaç: <https://contrataciondelestado.es/> (*Vegeu Ajuntament Informa*)

Dia 5 l'Ajuntament també ha publicat a la Plataforma de Contractació del Sector Públic l'expedient de construcció del nou vial urbà bidireccional que connectarà els carrers de Sa Font i el carrer des Pedregaret. La construcció de l'escola nova d'Educació Primària fa necessari dotar d'un nou vial que ens facilitarà la mobilitat així com l'accés a la nova escola i a les instal·lacions ja existents.

La primera licitació va quedar deserta, i s'ha revisat el projecte per a adaptar el pressupost a la situació actual. El pressupost de licitació sense impostos és de 444.548,17 euros. Es pot consultar l'expedient en el següent enllaç: <https://contrataciondelestado.es/> (*Vegeu Ajuntament Informa*)

També l'Ajuntament informa que en relació a l'expedient de les obres d'ampliació del CEIP Montaura, licitades per l'IBISEC, s'ha publicat a la Plataforma de Contractació l'acta de la mesa de contractació on es pot comprovar que s'han presentat diferents empreses interessades en l'execució de les obres.

El mateix dia 5 va néixer la nina Marta Jiménez Elser, filla de Manuel Jiménez Quetglas i Celine Elser Fritsche. Enhorabona i moltes felicitats.

Dia 6 es va fer a una sortida familiar a Aqualand els acompanyaren l'educadora social i la regidora de Joventut. El preu de l'entrada bonificada fou de 15 €. Hi anaren amb bus i s'ho passaren d'allò millor.

Dia 9 l'Ajuntament ha publicat en el BOIB la Resolució de Batlia per la qual es van aprovar les bases i la convocatòria per cobrir la plaça d'agent de Policia Local pel sistema de mobilitat interadministrativa, obrint un termini de presentació de sol·licituds.

L'objecte d'aquesta convocatòria és la provisió per mobilitat entre els funcionaris de carrera dels cossos de policia local o funcionaris/es dels ajuntaments que no tinguin constituït cos de policia local dels

municipis de les Illes Balears, d'una plaça de la categoria d'agent de la policia local, vacant i dotada pressupostàriament, inclosa a l'Oferta d'Ocupació Pública de l'any 2022.

Dia 10 es va fer una sortida per joves de 12 a 17 anys al circuit Ninja Warriors al Paintball de Lloseta, organitzat per l'Ajuntament

amb la col·laboració del Consell de Mallorca. L'aforament fou limitat a 25 places. Cada jove va dur banyador, tovallola, crema solar, aigua i berenar. Tot ben preparat per a gaudir moltíssim!

Aquest dia l'Ajuntament, junt amb la resta de municipis de la Mancomunitat des Raiguer, demanen disculpes pel servei deficitari en la recollida de residus que du a terme l'empresa concessionària Prezero. Informa de què al llarg del dia es farà la recollida de la fracció d'envasos que s'havia de fer la nit anterior. *(Vegeu Ajuntament Informa)*

També dia 10 la Guàrdia Civil de les Illes Balears passa avís de què ha posat en marxa el servei de Cita Prèvia que permet al ciutadà sol·licitar una cita per interposar una denúncia penal o administrativa o realitzar qualsevol altre tràmit no urgent als Llocs de la Guàrdia Civil. Així mateix, es recomana no posposar la interposició de denúncia en els casos de delictes on hi hagi hagut violència o intimidació contra les persones; fets relacionats amb la Violència de Gènere; successos en què l'autor és, o pot ser, reconegut o identificat per la víctima o testimonis. Cita prèvia a: <https://www.guardiacivil.es>, contactant telefònicament amb el lloc corresponent o personant-s'hi directament.

Dia 11 s'informa del full de ruta que han de seguir les dones que pateixen punxades.

Si està a un local privat ha d'avisar al personal, si està a una festa popular s'ha de dirigir al punt d'informació del "No i Punt", o policia local.

Que no se separi de les amistats ni surti del local sola si no es troba bé.

Que segueixi les instruccions de la policia local o del personal del "No i Punt".

Que vagi tot d'una a urgències de l'hospital més proper on li faran proves respecte de la punxada.

Si no té una persona de confiança per acompanyar-la a l'hospital, és important oferir-li suport per això cal cridar al 971 589 205 o 971 178 989 i demanar que una tècnica l'acompanyi a l'hospital.

És important que interposi una denuncia. *(Vegeu Ajuntament Informa).*

Aquest dia es publica a premsa “La empresa de recogida selectiva del Raiguer pide la rescisión del contrato al no poder asumir el servicio. La Mancomunitat hará un informe por si es posible una anulación amistosa del contrato firmado en 2021. La empresa que realiza la recogida selectiva en nueve municipios de la Mancomunitat del Raiguer (Alaró, Binissalem, Búger, Campanet, Consell, Lloseta, Mancor, Santa Maria y Selva) ha solicitado la rescisión del contrato por no poder asumir el servicio con garantías. En los últimos meses se han producido numerosas incidencias”.

Dia 15 es publica a premsa “Extinguido un incendio en Mancor de la Vall que ha afectado a 0,5 hectáreas de matorral”. I també “Un pequeño fuego quema media hectárea de matorral en Mancor. El riesgo de incendio para este lunes es muy alto y extremo en Mallorca e Ibiza.”

Dia 17 per ordre de DGEI l'112 declara IG1 per pluges i tempestes a Mallorca i a Menorca. Les previsions per aquests dos dies eren de pluja i possibles tempestes intenses en moments i llocs puntuals, poden anar acompanyades de vent fort i calabruix. Es fa una crida a la prudència. Per sort no hi va haver cap incident important al nostre poble.

Dia 18 es publica el cartell de la propera edició de Mancor de l'Art que se celebrarà del 8 i 9 d'octubre. La convocatòria està oberta per amateurs i professionals que tenguin algun projecte de circ, música, dansa, teatre, performance o d'arts plàstiques i visuals.

Aquest dia l'empresa concessionària del servei de distribució d'aigua, Aquilles, ens comunica que s'ha produït una avaria en la bomba d'extracció d'aigua del Pou de Sa Vinyassa. Recomana que s'extremi al màxim el consum d'aigua per part de totes i tots els veïns de Mancor durant els dies que duri la reparació.

començaren a caminar des de Comafreda passant pel Coll de sa Línia i la Font de s'Avenc per arribar fins al cim del Puig de Massanella, a 1.364 metres d'altitud. El dinar fou a les cases de Comafreda. Moltes gràcies Llorenç Comas i Teresa Martorell i tota la família. Un menjar boníssim i un bon dia.

Dia 19 va néixer el nin Llorenç Abrines Ferriol, fill de Pedro Abrines Amengual i Maria Magdalena Ferriol Cerdá. Enhorabona i moltes felicitats.

Dia 20 es va fer l'excursió al Puig de Massanella. Ben prest

Dia 24 va morir a Lloseta, on residia, el mancorí Mateu Moranta Llull *Rengo*, als 76 anys. Enviam al condol als familiars.

Dia 26 es recorda que qui sigui artista i vulgui participar en la propera edició de Mancor de l'Art, la convocatòria està oberta fins el dia 5 de setembre.

Dia 27 es publica a premsa “Cerveza artesanal y música en Mancor. Cerveceras de Mallorca celebran el 10 de septiembre la décima edición de una muestra que supone el regreso a la normalidad.”

Aquest dia, dissabte, es fa la recollida de la fracció d'orgànic en aquells carrers on la nit anterior no es va poder fer a causa d'una avaria en el camió.

Dia 28 es realitzà la XVII edició de la cursa per muntanya Mancor Xtrem, la cursa amb sortida i arribada a Mancor fins a dalt del Puig de Massanella amb una distància de 23,5 quilòmetres i un desnivell positiu de 1.205 metres. La cursa la organitzada el Club Esports Altura i l'Ajuntament.

Enhorabona a participants i a tot-

hom que l'ha feta possible.

Dia 29 es va difondre un vídeo per a convidar a assistir a la X Mostra de Cervesa Artesana el proper 10 de setembre. També es recorda que l'entrada anticipada de 20 € per accedir a partir de les 18:00 h als concerts estan a la venda. L'endemà es va presentar el programa.

Aquest dia es va publicar a premsa “Victorias de Miguel Ángel Cuenca e Isla Smith en la Mancor Xtrem”.

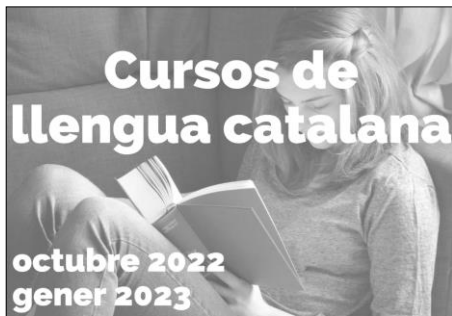
Dia 29 i 30 un grup de joves de 12 a 17 anaren de viatge a Barcelona organitzat per l'Ajuntament amb la subvenció del Consell de Mallorca. Entre altres activitats, van acampar a un campament a Òdena,

visitaren el parc d'aventures “Bosc Urbà” a Barcelona, amb tirolines, bots, plataformes de troncs i circuits d'escalada. Gaudiren de dos dies ben divertits i intensos.

Setembre 2022

De dia 1 a dia 4 els infants del grup d'esplai s'Estel anaren de campament a Binicanella. Una bona experiència per recordar.

El mateix dia 1, l'associació Jovent Mancorí, amb la col·laboració de l'Ajuntament, va presentar el cartell per a la propera trobada de les Quintades de 2022.

Dia 2 l'Ajuntament informa de què l'Institut d'Estudis Baleàrics oferirà cursos de català dels nivells A1, A2, B1, B2, C1, C2 i LA d'octubre de 2022 a gener de 2023. La matrícula s'ha de fer de manera telemàtica al web llengua.iebaleaics.org. Per a més informació, consulteu el mateix web.

Dia 3 hi havia una ruta cultural, programada per de l'Ajuntament, que es va suspendre per poca participació.

Dia 7 a les 20:00 h a la Biblioteca Municipal s'ha celebrat una nova sessió del Cineclub, la proposta cultural destinada a pel·lícules i filmoteca. En aquesta ocasió s'ha ofert el migmetratge de 43 minuts, "7 Agulles per la Bombolla", que narra la història de "Sa Possessió"; una microsocietat utòpica, surrealista i autosuficient que està aïllada de la banalitat i la perversió de la Bombolla. (Vegeu Biblioteca Municipal)

El mateix dia, l'Ajuntament comparteix la nota de premsa de la Mancomunitat des Raiguer en relació a la situació actual del contracte amb l'empresa adjudicatària del servei de recollida selectiva de residus.

Dia 8 l'Ajuntament informa que han finalitzat les obres i subministrament per a la instal·lació de la nova gespa artificial i el sistema de reg del camp de futbol. Una inversió de 190.000€ finançada amb la subvenció per a la millora dels equipaments esportius del Consell de Mallorca.

Aquesta setmana les diferents categories del CE Montaura han començat a entrenar damunt la nova gespa. (Vegeu Ajuntament Informa)

Dia 9 es publica a premsa "Solo nueve municipios de Mallorca tienen plan de prevención de incendios. No disponer de él puede constituir un delito contra la seguridad colectiva. Los ayuntamientos que disponen de estos documentos son Capdepera, Alaró, Selva, Llubí, Mancor de la Vall, Manacor, Son Servera, Artà y Valldemossa.

Dies 9 i 10 s'ha celebrat la X Mostra de Cervesa Artesana de Mancor de la Vall organitzada per la confraria cer-

vesera Llèpols del Llúpol i l'Ajuntament.

El divendres, dia 9, entre d'altres, cal destacar la VII milla nocturna Moscardí, que es va realitzar pels carrers del poble amb final a la plaça de l'Ajuntament. Allà mateix es va gaudir del Concert de Back in Town i The Cassetes.

El dissabte dia 10 tots els actes se celebraren a l'aparcament del carrer Colomer. Amb concurs de cerveses artesanes fetes a casa, Homebrewers, venda de cerveses artesanes i música en directe de diferents grups i artistes. A destacar el concert dels mítics Immaculate Fools, que malgrat pagar entrada, va concentrar a un nombrós públic.

Dia 11 es publica a premsa “ Mancor de la Vall acoge la X Mostra de la Cervesa Artesana. Organizada por la cofradia cervesera Llèpols de Llúpol, concentra los mejores brebajes de la Isla”.

Dia 13 l'Ajuntament ofereix un lloc de feina a través de la convocatòria SOIB Jove – Qualificats Entitats Locals de perfil tècnic/a en educació infantil amb un contracte laboral de 12 mesos per a fer feina a l'Escola Infantil Montaura. És un programa per contractar a persones joves desocupades majors de 18 anys i menors de 30. Trobareu informació de la convocatòria i inscripció a través del següent enllaç: <https://soib.es/informacio-i-ofertes-soib-jove.../>

Dia 14 a les 20:00 h a la Sala de Plens de l'Ajuntament se celebrà la sessió ordinària del Ple de l'Ajuntament (*Vegeu Ajuntament Informa*)

Aquest dia al programa Rodamón, al canal Fibwi TV es va tractar la mostra de cervesa artesana.

Dia 15 començaren les classes de tennis en el Poliesportiu Municipal. Les classes estan previstes de dilluns a dijous horabaixa. Per a més informació contactar amb na Mar Soto al telèfon 669 74 19 61.

Aquest dia l'Ajuntament informa damunt les ajudes econòmiques individuals per a persones amb discapacitat que atorga el Consell de Mallorca per tractaments fets l'any 2019, 2020 i 2021. S'hi inclouen per una banda les ajudes tècniques i per altra banda els tractaments sociosanitaris. La treballadora social de l'Ajuntament vos pot ajudar en la tramitació d'aquestes sol·licituds. Podeu consultar la informació de la convocatòria a: <https://seu.conselldemallorca.net/fitxa?key=87847>
També atorga ajudes econòmiques individuals per les despeses fetes entre el dia 16 de novembre de 2021 i el 30 de setembre de 2022 en aparells que permeten aconseguir la recuperació física o sensorial de les persones de 65 anys o majors. Podeu consultar la informació de la convocatòria en el següent enllaç: <https://seu.conselldemallorca.net/fitxa?key=87831>

AJUDES ECONÒMIQUES INDIVIDUALS PER A MAJORS DE 65 ANYS

Ajudes econòmiques individuals per a equips o tractaments de recuperació física, psíquica i sensorial de les persones majors de 65 anys. Les despeses ha d'estar fetes entre el 16 de novembre de 2021 i 30 de setembre de 2022

- Matalassos antiescaries
- Ulleres
- Pròtesis
- Llits hospitalaris
- Caminadors
- Cadires de rodes
- Òrtesis....
- Audífons

Termini per a la presentació fins dia 30 de setembre de 2022

Més informació [conselldemallorca.net](https://seu.conselldemallorca.net)

IMAS Departament de Drets Socials Consell de Mallorca

Dia 16 el Club Esportiu Montaura inicia la campanya de socis de la temporada 2022-23, demanant als aficionats que s'associïn. El preu de l'abonament és de 25 € i el podeu aconseguir a les oficines de l'Ajuntament o a les oficines del CE Montaura en el camp de futbol. (*Vegeu CE Montaura*).

Aquest dia la Biblioteca convida al contacontes "Les girafes no poden ballar" a càrrec de la Bruixa Ma-Maduixa. *(Vegeu Biblioteca Municipal)*

El mateix dia es publica a premsa que Joan Ramon Villalonga, actual primer tinent batle de l'Ajuntament, serà el candidat de Mes per Mancor a la Batlia a les eleccions de 2023.

Dia 17 es varen casar Joan Antoni Jaume Mairata i Margarida Rotger Martorell. Desitjam moltes felicitats als nuvis.

El mateix dia a la Piscina se celebrà la festa de final d'estiu amb jocs aquàtics a càrrec del Consell Insular de Mallorca i després amb la música de DJ JOHNY PUB i DJ LINO!

Dia 19 l'Ajuntament amb la col·laboració de l'associació Gent Activa va presentar dues propostes d'activitats esportives.

Dia 20 l'Ajuntament ha adjudicat, prèvia concurrència, el contracte d'arrendament del bar del camp de futbol de Mancor a Bernat Martorell per els propers 4 anys.

Dia 21 l'Ajuntament informa de que ha substituït els vuit focus de la pista de tennis exterior per focus nous sistema LED, per a millorar la qualitat lumí-

nica de la pista i reduir el seu consum energètic.

Dia 22 i dia 29 es va celebrar el taller: Xarxes, xarxes, xarxes! Dins del programa "Genèrica, escola per a la igualtat" organitzat pel Consell de Mallorca i impartit per Paz Francés i Dolores Acosta. Es va fer a la sala d'actes de l'Ajuntament.

Dia 23 la Biblioteca Municipal va convidar al Club de lectura: tertúlia amb Sebastià Alzamora. El llibre Reis del món és una novel·la d'abast europeu que parteix de dos personatges reals i antagònics. Un és Joan Mascaró i l'altre Joan March. *(Vegeu Biblioteca Municipal)*

Aquest dia, a la Plaça de l'Església, l'Ajuntament amb la col·laboració d'un grup de mares i pares, convidaren a tots els nins i nines de Mancor a la primera Festa de les Quintadetes! Es va fer trobada, berenada i actuació musical de Centimets and Family Band. Si no tenien camiseta de les quintadetes podien dur una camiseta blanca a part de la seva roba i la pintaren.

Dia 24 l'associació Jovent Mancorí amb la col·laboració de l'Ajuntament organitzaren la festa de les Quintades de Mancor de la Vall.

Dia 27 hi va haver un contacontes infantil "Na Llum i el Mirall Màgic" a la Biblioteca. Activitat organitzada per l'Ajuntament amb la subvenció del Centre Balears Europa amb motiu de la celebració del Dia Europeu de les Llengües. *(Vegeu Biblioteca Municipal)*

Dia 28 a les 20:00h a l'aparcament del cementiri la Societat de Caçadors organitzà una jornada oberta per a la vacunació, desparasitació i identificació amb xips de cans per als socis de la Societat de Caçadors i també per a no socis residents a Mancor de la Vall.

Dia 29 l'Ajuntament publica el cartell amb el nou horari del punt verd i informa de què estan fent feina amb una nova empresa per tenir operativa dins les properes setmanes una nova aplicació amb la qual els mancorins i mancorines residents en el sòl rústic puguin accedir al Parc Verd fora del seu horari d'obertura.

RECORDS DE LES QUINTADES DE 2022

La joveneta Maria Antònia Perelló Coll, de la Quintada de 2004, dona un obsequi a la persona major de Mancor, Jerònima Gelabert Sampol, de *can Joan d'Inca*, nascuda el 14 d'abril de 1926, de la Quintada 1926, la més vella que es reuní aquell dia.

La Quintada de 1943

Pràcticament
tots els grups
es feren una foto
a s'escalonada
lateral de l'església

La vermutada

Quintada de major edat

Quintada de mitja edat

Joana Maria Alba

AJUNTAMENT INFORMA

Acta de la Sessió Ordinària del ple de l'Ajuntament de Mancor de la Vall de dia 25 de maig de 2022

01. Proposta de Batlia de determinació dels festius locals 2023.

Ple de l'Ajuntament de Mancor es fixen els festius locals de Mancor de la Vall per a l'any 2023 siguin:

- 24 de juny (Sant Joan)
- 26 de desembre (segona festa de Nadal)

S'aprova per unanimitat.

02. Proposta de Batlia de declaració de desert del procediment de licitació del vial que ha de donar accés a l'escola nova.

Atès que en data 6 de maig de 2022 es va realitzar la mesa de contractació per a l'obertura de sobres i es va confirmar que no es va presentar cap oferta, i per tant, la licitació va quedar deserta.

Després de consultar a diverses empreses del sector els motius pels quals no havien concorregut a la licitació i totes elles van coincidir en què els preus determinats al projecte no s'adequaven a la situació actual, ja que la crisi de subministraments existent impossibilitava la seva presentació. Consultat a l'arquitecte que presta serveis a aquest Ajuntament, coincideix en què els preus són massa baixos i per tant, troba adient que es realitzi una modificació del projecte per ajustar els preus de licitació, i en virtut d'això s'ha sol·licitat a l'empresa redactora del projecte inicial una actualització del projecte mitjançant contracte menor.

ES PROPOSA

Que pel Ple de la Corporació es declari desert el procediment de contractació 76/2022 per no haver-se presentat cap oferta.

S'aprova per unanimitat

03. Proposta de Batlia d'adhesió al Manifest de suport dels batles, batlesses i representats electes municipals de les Illes Balears a la iniciativa Legislativa Popular "Llei de benestar per a les Generacions Presents i futures de les Illes Balears".

Des del Grup Ornitològica Balear (GOB) en coordinació amb la FELIB s'ha fet arribar als diferents Ajuntaments de les Illes Balears una proposta de manifest de suport dels batles i batlesses i representants electes municipals de les Illes Balears a la Iniciativa Legislativa Popular "Llei de Benestar per a les Generacions Presents i Futures de les Illes Balears".

Aquesta iniciativa Legislativa popular pretén obtenir un empar a nivell legislatiu per garantir el benestar de les generacions presents i futures només, objectiu pel qual, es considera imprescindible que tots els actors públics i privats regeixin les seves actuacions en termes de benestar ambiental, social, econòmic i cultural. Solament així es podrà garantir un creixement social ecològic i donar passes cap a una societat econòmicament i socialment justa.

ES PROPOSA

Que el Ple de l'Ajuntament aprovi el manifest de suport dels batles, batlesses i representants electes municipals de les Illes Balears a la Iniciativa Legislativa Popular "Llei de Benestar per a les Generacions Presents i Futures de les Illes Balears", còpia del qual s'adjunta

S'aprova per unanimitat

04. Moció del Partit Popular envers la suspensió temporal del cànon sobre l'abocament i incineració de residus de les Illes Balears i del nou impost estatal sobre el dipòsit de residus a abocadors, incineració i coïncineració.

ACORDS

PRIMER.- L'Ajuntament de Mancor de la Vall insta el Govern de les Illes Balears a suspendre de manera temporal el cànon sobre l'abocament i incineració de residus de les Illes Balears, que ha d'entrar en vigor el pròxim 1 de juliol de 2022, a causa de la difícil situació econòmica que vivim arran de la inflació.

SEGON.- L'Ajuntament de Mancor de la Vall insta el Govern d'Espanya a suspendre de manera temporal el nou impost estatal sobre el dipòsit de residus a abocadors, incineració i coïncineració, que ha d'entrar en vigor el pròxim 1 de gener de 2023, a causa de la difícil situació econòmica que vivim.

TERCER.- L'Ajuntament de Mancor de la Vall insta el Consell de Mallorca a assumir les despeses dels ajuntaments derivades del sobre cost de l'impost perquè no repercuteixi a les arques municipals ni als ciutadans, en cas que no se suspengui de manera temporal el cànon sobre l'abocament i incineració de residus de les Illes Balears.

Manifesta el Sr. Frontera que encara que ja està aprovat, es considera adient plantejar aquest assumpte al Ple, i afegeix que no és el moment de pujar impostos i taxes sinó de davallar-les.

El Batle li respon el següent:

"Pel PP mai és un bon moment pels impostos ambientals, però nosaltres creim fermament en allò de "qui contamina paga" i crec que ho hem demostrat en el moment en què les tones de rebuig que es generen en el nostre municipi han minvat, des d'aquest equip de govern hem reduït la tasa de fems, dues vegades. Quan xerrau de suspendre temporalment, voleu dir no aplicar-lo mai.

A més, i amb això volem reiterar la bona gestió dels residus que fan els nostres veïns, la quantitat de la fracció rebuig, damunt la que es proposa aplicar-hi aquest cànon, és un percentatge molt baix que està al voltant del 20%, amb la qual cosa el cànon aplicar a Mancor seria molt baix.

També cal senyalar que aquest cànon és finalista i que es retornarà als municipis, per fer inversions en millores de la gestió de residus, especialment en la fracció orgànica.

Per això el nostre vot serà en contra de la moció".

No s'aprova amb els vots en contra de Més (5) i vots a favor del Partit Popular (4)

06. Precs i preguntes.

Demana el Sr. Frontera com està la seva petició de tenir accés al Registre d'entrades, de sortides i al llibre de Decrets, ja que se li havia informat de les darreres actuacions de l'AEPD al respecte d'aquests tipus d'accessos. La secretària li contesta que encara no ha pogut estudiar-lo i el Sr Frontera manifesta que si no és possible tenir accés directe, que se li envii el llistat corresponent.

A continuació demana el Sr. Frontera pel projecte del vial, i quant pujaria el seu cost. El Batle li respon que entre un 20-30%, més o manco en línia a la pujada que va fer l'IBISEC al seu projecte.

Acta de la Sessió Extraordinària del ple de l'Ajuntament de Mancor de la Vall de dia 21 de juny de 2022

01. Adjudicació, si escau, del contracte de canvi de gespa del camp de futbol de Mancor de la Vall.

Atès que una vegada comprovada la documentació administrativa, es

Licitador	Punts criteris economics	Punts criteris tècnis	Punts qualitat empresa	Punts criteris mediambientals	Punts millora garantia	TOTAL
OBRAS Y PAVIMENTOS ESPECIALES SA	20	56	13	4	4	97,00
FIELDTURF POLIGRAS SA	19,73	58	13	4	5	99,73

va procedir a efectuar la valoració amb els criteris esta-blerts al Plec i es va emetre informe tècnic, avalat per la mesa de contractació, celebrada el dia 10 de juny de 2022.

En aquesta mateixa data es va elevar proposta d'adjudicació a favor de l'entitat FIELDTURF POLIGRAS SA, per haver obtingut una major puntuació i es va requerir al licitador proposat per a la presentació de la documentació establerta al Plec.

Puntuacions atorgades a les empreses

ES PROPOSA

Que pel Ple de la Corporació es procedeixi a l'adjudicació del contracte de canvi de gespa del camp de futbol de Mancor de la Vall a favor de l'entitat FIELDTURF POLIGRAS S, amb CIF A58653676 i un import de 156.972,90 € més IVA (189.937,21€ IVA inclòs).

S'aprova per unanimitat.

Acta de la Sessió Ordinària del ple de l'Ajuntament de Mancor de la Vall de dia 27 de juliol de 2022

01. Aprovació, si escau, del Compte General 2021.

ES PROPOSA

Que pel Ple de l'Ajuntament de Mancor de la Vall s'aprovi el Compte General 2021.

S'aprova per cinc vots a favor i tres abstencions.

02. Aprovació inicial, si escau, de la modificació del Reglament de Règim Intern del Centre de dia.

Atès que es considera d'interès per l'Ajuntament de Mancor de la Vall actualitzar el Reglament de Règim Intern del Centre de dia, tota vegada que s'ha realitzat aquesta tasca des de la Direcció i ja ha estat sotmès a revisió de l'IMAS.

Considerant que les modificacions efectuades no tenen excessiva entitat i suposen petits canvis que completen la redacció antiga, de forma clarament parcial i a més venen a regular actuacions que ja s'estaven duent a terme, no s'ha considerat necessari efectuar la consulta pública prèvia.

ES PROPOSA

Que s'aprovi inicialment la modificació del Reglament de Règim Intern del Centre d'estades diürnes de l'Ajuntament de Mancor de la Vall amb el contingut anteriorment esmentat.

S'aprova per unanimitat.

03. Aprovació, si escau, d'expedient de reconeixement extrajudicial de crèdits.

Reconeixement extrajudicial de crèdits pendents d'abonament o de comptabilització.

Atès que durant el mes de juliol de 2022 han arribat factures de prestació de serveis realitzats durant l'exercici de 2021, que no van ser presentades per la persona interessada en termini i que a dia d'avui no comptarien amb crèdit adequat i suficient per a ser tramitades.

ES PROPOSA

Aprovar, si escau, l'expedient de RECONeixEMENT EXTRAJUDICIAL DE CRÈDITS per a la imputació al pressupost corrent de les despeses dutes a terme en l'exercici anterior, no imputats en el seu moment per falta de consignació pressupostària, o per haver-se presentat de forma extemporània, tot això d'acord amb la relació que s'acompanya.

Núm.	DATA	Núm. FACTURA	PROVEEDOR	CONCEPTE	€
1	02/11/21	5 210483	Miriada	Quota mensual manteniment web	94,38

S'aprova per unanimitat.

04. Aprovació inicial, si escau, d'expedient de modificació de crèdit 10/2022, mitjançant suplement finançat amb RT.

Atès que l'Ajuntament de Mancor de la Vall té Romanent líquid de tresoreria que es pot fer servir per a fer inversions que es consideren d'interès per a tot el municipi.

Considerant la següent distribució: Suplement en aplicacions de despeses

Aplicació		Descripció	Crèdits inicials	Suplement de crèdit	Crèdits finals
Progr.	Econòmica				
153	60900	Altres inversions noves en infraestructures i béns destinats a l'ús general	430.005 €	111.550 €	541.538,29 €
150	62300	Maquinària, instal·lacions i utilitatge	2.000 €	7.450 €	9.450 €
165	60900	Altres inversions noves en infraestructures	10.000 €	2.120 €	12.120 €
934	31000	Interessos i comissions bancàries	4.000 €	4.100 €	8.100 €
		TOTAL		125.220 €	

Aquesta modificació es finança amb càrrec al Romanent de Tresoreria de l'exercici anterior, en els següents termes:

Suplements en concepte d'Ingressos

Aplicació: econòmica			Descripció	Euros
Cap.	Art.	Subconc.		
8	87	87000	Per a despeses generals	125.220 €
			TOTAL INGRESSOS	125.220 €

Per tant, se sotmet a la consideració del Ple la següent:

PROPOSTA

Aprovar inicialment la modificació pressupostària núm. 10 del vigent pressupost municipal, mitjançant suplement de crèdit finançat amb romanent de tresoreria, a fi de poder procedir a la dotació d'aquestes obres.

Pren la paraula el Batle per explicar que la modificació pressupostària mitjançant suplement de crèdit, es deu a realització de varies inversions, sent "la del vial" una d'elles.

El Batle a preguntes d'un Regidor de l'oposició, el Sr. Pep Frontera, detalla el concepte de les inversions, indicant que no disposa del concepte concret, explica que el programa 150 se sol destinar per maquinària per la brigada o l'Ajuntament, la 934 per l'augment de la partida d'interessos bancaris.

S'aprova per cinc vots favorables de MES i 3 abstencions del Partit Popular.

05. Aprovació inicial, si escau, d'expedient de modificació de crèdit 13/2022, mitjançant crèdit extraordinari finançat amb RT.

Atès que l'Ajuntament de Mancor de la Vall té Romanent líquid de tresoreria que es pot fer servir per a fer inversions que es consideren d'interès per a tot el municipi.

Considerant que aquestes actuacions no tenen crèdit suficient al vigent pressupost municipal però que es podria dur a terme una modificació pressupostària mitjançant suplement de crèdit per a dotar-les.

Considerant la següent distribució:

Suplement en aplicacions de despeses

Aplicació		Descripció	Crèdits inicials	Suplement de crèdit	Crèdits finals
Progr	Econòmica				
133	62300	Maquinària, instal·lacions i utilatge	0,00 €	2.010 €	2.010 €
150	62600	Equips per processos informació	0,00 €	8.000 €	8.000 €
171	61900	Altres inversions de reposició en infraestructures	0,00 €	45.550 €	45.550 €
231	62600	Equips per a processos d'informació	0,00 €	2.000 €	2.000 €
338	62500	Mobiliari	0,00 €	1.700 €	1.700 €
920	62200	Edificis i altres construccions	0,00 €	50.000 €	50.000 €
934	35200	Interessos de demora	0,00 €	2.000 €	2.000 €
		TOTAL		109.250	

Aquesta modificació es finança amb càrrec al Romanent de Tresoreria de l'exercici anterior, en els següents termes:

Suplements en concepte d'Ingressos

Aplicació: econòmica			Descripció	Euros
Cap.	Art.	Subconc.		
8	87	87000	Per a despeses generals	109.250 €
			TOTAL INGRESSOS	109.250 €

Per tant, se sotmet a la consideració del Ple la següent,

ES PROPOSA

Aprovar inicialment la modificació pressupostària núm. 13 del vigent pressupost municipal, mitjançant suplement de crèdit finançat amb romanent de tresoreria, a fi de poder procedir a la dotació d'aquestes obres.

S'aprova per cinc vots favorables de MÉS i 3 abstencions del Partit Popular.

06. Aprovació, si escau, de l'expedient de contractació i plecs del contracte d'obres d'execució del vial de l'escola nova.

ES PROPOSA

PRIMER. Que pel Ple de la Corporació s'aprovi l'expedient de contractació, mitjançant procediment obert simplificat, convocant la seva licitació, per un import total de 537.903,29 €.

SEGON. Que pel Ple de la Corporació s'aprovin els Plecs de Clàusules Administratives Particulars i de Prescripcions Tècniques que regiran el contracte.

TERCER. Que pel Ple de la Corporació s'aprovi la despesa corresponent al present contracte, a comptabilitzar en l'aplicació pressupostària 01/153/60900, prèvia modificació pressupostària mitjançant suplement finançat amb Romanent de Tresoreria.

S'aprova per cinc vots favorables de MÉS i 3 abstencions del Partit Popular.

08. Precs i Preguntes.

El Sr. Josep Frontera presenta una sèrie de preguntes a l'equip de Govern:

1. Funcionament i horari de la barrera parc verd.

Es demana si hi ha o no, intenció de què la barrera del parc verd torni funcionar. Trasllada la queixa dels veïns residents en sòl rústic respecte a l'horari d'obertura del parc verd. El Batle respon que s'està estudiant l'opció de què la barrera es pugui instal·lar un sistema d'obertura de la barrera mitjançant targetes. Igualment, el Batle proposa l'increment de l'horari. El Sr. Frontera reitera la necessitat de l'obertura automàtica de la barrera front a l'augment de les hores d'obertura.

2. Respecte a la instal·lació d'una escala d'emergència a l'escola nova.

Es demana si s'instal·larà finalment una escala d'emergència a l'escola nova, el Batle respon que realitzada la consulta, la Conselleria informà que a l'afectar aquesta a l'estructura de l'edifici s'havia de procedir a un estudi previ. El Batle manifesta que seguirà insistint al respecte.

3. Instal·lació de les càmeres de vigilància instal·lades al municipi envers a la protecció de dades dels veïns.

Es demana si les càmeres de vídeo-vigilància instal·lades al municipi respecten la protecció de dades dels veïns i vianants i, si es disposa d'autorització per part de la Delegació de Govern. El Batle respon que les mateixes empreses que ofereixen el servei disposen de les autoritzacions corresponents. Que no s'incompleix la protecció de dades.

4. Casal de cultura.

Se sol·licita informació respecte la situació del procés de licitació del casal de cultura. El Batle informe dels terminis necessaris per a l'execució de les obres previstes i del seu compromís en que acabades les obres, es pugui tornar utilitzar el local per particulars, sempre respectant les normes cíviques de convivència.

5. Del contracte d'arrendament del bar.

Es demana sobre la situació del procés de licitació pel contracte d'arrendament del bar del camp de futbol municipal de Mancor de la Vall. Es fa referència expressa de la necessitat de disposar de certificat digital. El Batle informa de què el procés de licitació es troba actiu.

6. Escoleta d'infantil.

Es demana sobre l'oferta i demanda de les places de l'escoleta. El Batle respon que no hi ha cap menor amb plaça sol·licitada, que hagi quedat exclòs.

7. Autorització d'activitats aquàtiques a la piscina municipal.

Es demana la situació i gestió respecte les activitats aquàtiques oferides als veïns, per exemple, l'escoleta d'estiu. El Batle respon que se segueix la mateixa dinàmica dels altres anys, es fa una concessió d'espai.

8. Festes municipals de Sant Joan.

Es demana sobre l'organització de les festes de Sant Joan. L'oposició manifesta que els veïns han emplenat un qüestionari respecte a les festes del poble i trasllada la conclusió a les que han arribat.

Respecte a la durada de les festes és normal. Les activitats infantils són correctes però proposen adequar l'horari a les necessitats dels usuaris i assistents, al igual que l'oferta cultural.

Manifesten que s'han trobat a faltar les avellaneras. Proposen incentivar la seva assistència. També proposen recuperar la gimcana. Respecte a la ruta de la tapa proposen incentivar la concurrència popular a tots els bars i locals del poble.

Realitzen proposta respecte dels cavalls de Menorca, proposen el canvi d'horari, al igual que els concerts.

El Batle accepta les propostes i es compromet a la seva valoració.

9. La falta de policia local.

El Batle informa de què el policia, el Sr. Juan Luis Montoya Martínez, que estava en comissió de servei, l'han reclamat del seu Ajuntament d'origen, de Lloseta. Que es va publicar un borsí d'interí que a la data de celebració del ple, s'hi ha presentat una persona. I que s'està intentant cobrir de plaça de policia local de carrera titularitat del Sr. Bonifacio Inarejos Garcia, per mobilitat.

ALTRES INFORMACIONS

Pla estratègic de Turisme de Mancor de la Vall

L'Ajuntament ha elaborat el Pla Estratègic de Turisme de Mancor de la Vall. Aquest document era un compromís de l'equip de govern per a planificar un turisme seguint els principis de sostenibilitat i responsabilitat, amb l'objectiu de tenir un resultat positiu per a tots els veïns del nostre municipi.

Volem agrair a les persones, empreses locals i entitats que heu participat en l'elaboració d'aquest document amb les vostres aportacions, les quals han servit de base per a la redacció del Pla Estratègic de Turisme de Mancor de la Vall.

L'empresa encarregada de la seva realització ha estat l'empresa especialitzada "emc2 calidad". Aquest Pla ha estat possible gràcies a l'ajuda econòmica del Departament de Transició, Turisme i Esports del Consell de Mallorca, que ha subvencionat el 100% del pressupost dins el marc de les subvencions per a dur a terme accions de foment en matèria d'informació turística per a l'any 2022.

Podeu consultar el document complet en el següent enllaç de la pàgina web de l'Ajuntament de Mancor de la Vall: <https://ajmancordelavall.net/ca/noticies/pla-estrategic-de-turisme-de-mancor-de-la-vall>

Nova web municipal: reserva el teu espai municipal

La nova pàgina web <http://mancordelavall.reservam.com/> creada des de l'Ajuntament per a facilitar la reserva dels espais municipals als mancorins i mancorines.

Trobareu sempre l'accés a aquesta pàgina web a l'apartat *Destacats* del web de l'Ajuntament de Mancor de la Vall.

A dia d'avui podeu reservar la pista de tennis exterior amb tres senzilles passes:

1. Selecciona l'espai que vols reservar.
2. Emplena el formulari amb les teves dades.
3. Confirma i gaudeix la reserva.

En el moment que haureu confirmat la vostra reserva rebreu un correu electrònic de confirmació a la vostra adreça electrònica i en el mateix temps a la pàgina web desapareixerà l'horari de la vostra reserva, de manera que en el web veureu sempre els horaris disponibles de reserva.

El Pavelló Municipal també s'incorporarà durant aquest estiu, una vegada hagin finalitzat les obres que s'estan duent a terme en el seu exterior. La previsió és també poder incorporar el Casal de Cultura durant aquest hivern, quan s'hagin duit a terme les obres de millora del pati exterior.

Per qualsevol dubte o proposta podeu contactar per WhatsApp o correu electrònic seguint les indicacions que trobareu al final de la pàgina. Esperam que vos agradi i que vos faciliti la reserva dels espais municipals.

Actuacions de millora en el camp de futbol de Mancor de la Vall

L'Ajuntament ha instal·lat 261 seients a la grada del camp de futbol de Mancor de color verd "Montaura" perquè l'afició puguem anar a animar el nostre equip amb més comoditat. Esperem que hi puguem celebrar moltes alegries aquesta nova temporada!

Per altra part han finalitzat les obres i subministrament per a la instal·lació de la nova gespa artificial i el sistema de reg del camp de futbol. Aquesta important actuació ha suposat una inversió de 190.000€ que s'han pogut finançar a través de la subvenció per a la millora dels equipaments esportius del Consell de Mallorca.

Les diferents categories del CE Montaura han començat a entrenar damunt la nova gespa on disfrutaran de practicar esport i ens donaran moltes alegries a tot el poble!

Endavant Montaura!

Per altra part ja s'ha adjudicat la concessió del bar d'acord amb l'expedient tramitat a través de la Plataforma de Contractació del sector públic. La concessió s'ha atorgat a Bernat Martorell per un període de 4 anys

Obres de millora del pati del Casal de Cultura i del local de la tercera edat de Mancor de la Vall

L'Ajuntament va publicar, a la Plataforma de Contractació del Sector Públic, el projecte de millora de l'accessibilitat del pati exterior del Casal de Cultura i del local de la tercera edat de Mancor de la Vall.

Aquest projecte suposa la dotació d'uns banys accessibles dins el local de la tercera edat, la substitució del paviment de l'espai exterior del Casal de Cultura, la dotació d'elements per donar compliment a la normativa d'accessibilitat, la millora de la xarxa de drenatge de pluvials existents i la substitució dels bancs existents de formigó per bancs nous.

El cost de les obres és de 85.888,89 €.

Licitació del nou vial d'accés a l'Escola

L'Ajuntament també va publicar a la Plataforma de Contractació del Sector Públic l'expedient de construcció del nou vial urbà bidireccional que connectarà els carrers de Sa Font i el carrer des Pedregaret. La construcció de l'escola nova d'educació primària fa necessari dotar d'un nou vial que ens facilitarà la mobilitat així com l'accés a la nova escola i a les instal·lacions ja existents.

La primera licitació d'aquest expedient va quedar deserta, de manera que es va revisar el projecte per a adaptar el pressupost a la situació actual. El pressupost de licitació sense impostos de 444.548,17 euros.

Obres d'ampliació del CEIP Montaura

En relació a l'expedient de les obres d'ampliació del CEIP Montaura licitades per l'IBISEC s'ha publicat a la Plataforma de Contractació l'acta de la mesa de contractació on es pot comprovar que s'han presentat diferents empreses interessades en l'execució de les obres (les dues primeres licitacions varen quedar desertes) i s'ha proposat l'adjudicació a una empresa en cas que aquesta presenti la documentació necessària.

SIGUEM REALISTES
EL TASSÓ ES MIG BUIT
**NO TUDIS
L'AIGUA**

PARC VERD

Horari hivern

1 d'octubre a 31 de març

Dilluns, Dimecres i Divendres

7.30 h a 9.30 h

15.00 h a 18.00 h

Dissabte

de 8.00 h a 13.00 h

TOMEU RIPOLL POU

En Tomeu, encara que resideixi a Inca, és conegut al seu poble de Mancor perquè ha col·laborat en diferents etapes de la seva vida i encara col·labora en moltes activitats del poble, com podreu veure amb el que ens va contar al llarg de l'entrevista.

El passat dia 13 de setembre, tal com havíem convingut amb ell, ens trobarem na Joana Maria Alba i jo a una de les dependències de la rectoria de Santa Maria la Major. Elegírem aquest lloc perquè teníem pensat, després de l'entrevista, fer una fotografia amb en Tomeu tocant l'orgue de l'església. Un cop acomodats entorn d'una taula i posada a punt l'enregistradora iniciàrem la conversa.

En el moment de l'entrevista

Bé, Tomeu, crec que seria interessant, que en primer lloc ens explicassis la teva geneologia en relació als teus pares. Jo vaig néixer a Mancor, dia 8 de febrer de 1949, he complit els 73 anys. El meu pare era de Selva, nomia Tomeu Ripoll Soler. Ma mare era de Mancor, nomia Teresa Pou Martorell, de cas Vellaco. Ma mare era viuda de Tòfol París, que va morir jove d'una malaltia, que aleshores estava molt estesa; d'aquell primer matrimoni va néixer na Rosa, la meva germana, que me guanyava de dotze anys, ella va néixer el 1937. Després, l'any 1947 ma mare es va casar amb mon pare, que era fadrí. Per cert

que varen fer unes noces de bon matí, com a d'amagat, com era costum aleshores quan els nuvis eren viudos o n'hi havia un dels dos que ho era.

Quina feina feien els teus pares?

Mon pare era picapedrer i ma mare, quan jo era petit anava a fer feina en es camp, anava aquí i allà, es llogava a segar blat, a segar faves i altres feines des camp. Na Rosa me contava que quan jo era molt petit, ella me duia en es camp a ma mare perquè jo havia de mamar. Més endavant, quan jo tenia devers 10 anys, va anar a servir a Inca. Va estar a cas dentista Siquier.

Després, a Mancor va treballar en el gremi sabater, fins que jo em vaig estrenar al món laboral. Feia la jornada en una fàbrica i duia feina a ca nostra: cosia "cortes" fins tard i l'endemà matí quan anava al taller ja havia passat l'agulla una bona estona. Ma mare mai no va estar assegurada al taller. Com que cobrava la viudetat, supòs que arribà a un acord amb l'empresa. Mon pare va morir el 1960, molt jove, i ma mare el 2008.

Quins records tens dels teus padrins i dels germans del teu pare i de la teva mare?

Al padrí de Selva no el vaig conèixer. Era Tomeu Ripoll, mon pare Tomeu Ripoll, jo Tomeu Ripoll, el meu fill major Tomeu Ripoll, un dels meus nets Tomeu Ripoll; ara som tres amb aquest nom i llinatge. A sa padrina de Selva la vaig conèixer, jo hi anava molt

La mare d'en Tomeu i a dalt, a la foto petita, hi ha la família de cas Vellaco, pare, mare i fills.

sovint a peu per Son Peña, li deien de ca sa Careta. Allà hi vivia es meu padrí jove, germà de mon pare, que era fadrí i m'estimava molt, però va morir quan jo tenia 14 anys.

I els padrins de part de ta mare, els conegueres a tots dos?

Sí, ja ho crec. Es padrí Vellaco i sa padrina, que nomia Francisca.

Tan contat alguns fets del teu padrí i altres amics seus?

Ell no me va contar res mai. He sentit coses no d'ell en concret, però sí d'ell i els seus amics, l'amo en Rata, l'amo en Gallineta i l'amo en Vicenç Figuera. Els quatre plegats, formaven un bon conjunt. Sé que era de la festa. Un any, a la plaça de Baix, pels darrers dies, el meu padrí ballava amb una cama arromangada "l'escarebat xinxon", quan el sorprengué una bona galtada d'un guàrdia civil; eren altres temps. El meu padrí era de la quinta del Rei Alfons XIII i li sentia dir que va fer el servei militar un any més tard perquè el rei va voler córrer la quinta tot sol.

A ca la teva mare sí que foren molts de germans?

Eren set. Sa tia Aina i el tio Biel que varen morir molt joves, sa meva padrina jove, Francisca, el tio Bernat, el tio Toni, el tio Jaume i el tio Pedro, que es va casar amb una germana de mon pare. Germà i germana d'una família i de s'altra es casaren.

Aquest tio Biel, que morí jove, és aquell que ta mare va parlar quan li vaig fer l'entrevista, quan la família vivia a Biniarroí?

Sí, tenia sa mateixa malaltia que el pare de na Rosa. Don Pep, es metge, quan ell es posava malament anava a Biniarroí i li aplicava un medicament, però va morir.

Bé Tomeu hem conegut les teves dues branques genealògiques. Parlem un poc ara de la teva infància. On vares aprendre les primeres lletres, on anares a escola?

Jo vaig anar a ca ses monges i allà vaig aprendre a llegir. Tenc molt poca memòria de s'escola de cas mestre perquè aviat me'n vaig anar al seminari. Jo no vaig anar a escola amb el mestre Cavaller. Del meu poc temps a l'escola pública record com a mestres en Pedro Vallori, capellà de can Nas, un mestre de Santa Maria i un de Lloseta. Vaig anar molt més temps a ca ses monges que a s'escola de cas mestre. Ten en compte que s'any abans d'anar al Seminari sa Garriguera (Francisca Pericás) mos tenia a classe per preparar sa prova d'ingrés al Seminari. Tenc molt poc record de s'escola de cas mestre, de ca ses monges record el nom de Sor Pietat i sor Irene, i d'allà on anàvem a jugar. Crec que només vaig anar a s'escola pública dos anys. Hi ha una foto, que l'ha vist molta gent de Mancor dels alumnes d'aquell temps. A sa foto hi ha es mestre Pedro Vallori de can Nas i jo hi som.

cisca Pericás) mos tenia a classe per preparar sa prova d'ingrés al Seminari. Tenc molt poc record de s'escola de cas mestre, de ca ses monges record el nom de Sor Pietat i sor Irene, i d'allà on anàvem a jugar. Crec que només vaig anar a s'escola pública dos anys. Hi ha una foto, que l'ha vist molta gent de Mancor dels alumnes d'aquell temps. A sa foto hi ha es mestre Pedro Vallori de can Nas i jo hi som.

En aquell temps de la infància, quins eren els amics que més recordes?

Record que de nin jugava molt pel carrer, per sa murada, vaig nedar a tots els safarejos del voltant: Santa Llúcia, Son Collell, S'hort d'Alt, sa Bassa de Biniatzent ... vaig fugir corrent moltes vegades amb la roba a les mans. Tot això abans dels 9 anys. De la infantesa record especialment en Guiem Coll "de sa Botiga" i en Miquel Martorell "Moyá", però tots els nascuts any abans, any després, érem de la colla.

Recordes quan feres la primera comunió?

Sí, ho record. Es capellà era D. Jaume Bonet. Llavors hi havia un premi de primera comunió. Hi va haver una lluita per esser es primer. En aquell temps, sobretot ses dones, eren molt de l'església i feien

com un concurs i donaven un premi als que sabien més sa doctrina. Entre es meu cosí Jaume de can Patró i jo hi va haver una pugna forta. Jo vaig guanyar.

Parlem un poquet del temps abans d'anar al Seminari. Llavors es rector de Mancor era D. Jaume Bonet? *Don Jaume Bonet va venir a Mancor l'any 1952 i va deixar la parròquia l'any 1960. Jo vaig anar al seminari un any abans que ell deixàs la parròquia. Vaig començar al seminari amb 10 anys, cosa que va suposar anar tot l'any anterior a escola amb sa Garriguera a ca seva a Massanella, aleshores només tenia 9 anys.*

Quan anaves amb sa Garriguera, no anaves a l'escola pública?

Sí. Anava a Massanella, a peu o amb bicicleta, horabaixes i dissabtes. No sé exactament quan de temps hi vaig anar. Record perfectament que D. Jaume Bonet em va dur a l'examen d'ingrés al seminari amb una vespa i al mes següent, octubre de 1959, començava el primer curs.

Ja ets al seminari. Recordes quants seminaristes entràreu aquell any?

No ho sé, hauria de mirar sa foto, crec que érem més d'una trentena.

Quants anys hi estares?

Nou anys, però es darrer va ser incomplet, me'n vaig anar es mes de febrer des curs que feia nou. Vaig fer es cinc anys d'humanitats, es tres de filosofia i es novè curs havia començat teologia en es mes d'octubre i ho vaig deixar el mes de febrer següent.

Què recordes de la vida del seminari?

De seminari lo primer que vull dir és que estic molt agraït i satisfet d'haver-hi anat, entre d'altres coses perquè em donaren una formació bastant sòlida, m'ensenyaren un valors que jo respect molt encara ara. Vaig poder accedir a uns estudis als quals no hagués arribat de cap manera ni una, no hagués pogut fer una carrera universitària. Sempre he reconegut la influència d'alguns professors a l'afecció per la lectura que dura al dia d'avui i, sobretot, les facilitats que vaig trobar en desenvolupar la meva inclinació a la música: vaig poder accedir sempre als bons pianos de la casa, a l'orgue, vaig tenir professors d'orgue, vaig esser organista de torn al Seminari Major i Menor i vaig esser cantaire de la Schola Cantorum. Els últims mesos de la meva estada al seminari foren un mal somni. Abans de començar els estudis de Teologia, el novè de la carrera, ens obligaren a fer uns exercicis espirituals d'un mes de durada, tot l'agost de 1967. Encara ara record el grup d'una vintena de jovenets sols en aquell immens edifici, escoltant serioses amenaces d'anar a l'infern amb una mort sobtada, cantant nades dia 25 d'agost a les tres de la matinada... tot plegat material d'investigació psicològica. Aquí vaig obrir cos i ànima a una altra direcció i mig anys després vaig deixar el seminari.

El fet d'estar al Seminari te va excusar de fer el servei militar?

Jo no vaig fer el servei militar, vaig sortir exempt per ser fill de mare viuda.

Estudiant a Roma, curs 1968-69

Quan deixares el Seminari, vares seguir altres estudis?

Vaig sortir del Seminari a finals de febrer del 68 i a l'octubre del mateix any estava matriculat a la Universitat Angelicum de Roma. La Universitat reconeixia els tres anys d'estudis de filosofia del Seminari i amb un curs més, aprovades totes les assignatures, concedia el títol de llicenciat en Filosofia,

amb què es convalidaven els tres anys d'especialitat en les universitats espanyoles. L'any acadèmic següent em vaig matricular a la Universitat de València, on em vaig llicenciar en Filosofia i Lletres.

Molt breument ens podries explicar el temps de festeig, matrimoni i membres de la família?

Quan vaig anar a Roma, a finals de setembre de 1968, ja havia sintonitzat amb n'Antònia i, pràcticament des d'aleshores seguim junts. Aquest estiu fa 54 anys que compartim, i l'any que ve 50 de casats. Des del 1975, l'any del casament, vivim a Inca. Tenim tres fills: es major, en Tomeu, que té dos fills, en Tomeu i en Biel; la filla Teresa, que té un fill, en Francesc i una filla, n'Antònia Maria, que va néixer el passat juliol i és la nostra alegria; el fill petit, en Jaume, que té un fill en Joan. Tenim 4 nets i una neta. Només na Teresa viu a Mancor.

Després d'acabar els estudis començares a treballar. Record que quan et jubilares digueres que feia més de quaranta anys que treballaves a l'ensenyament. Ens ho pots contar?

La meua vida professional ha estat sempre la docència. Vaig començar a Sant Francesc d'Inca donant classes sobretot de llatí, que vaig aprendre durant els nou anys d'estada al Seminari. A Sant Francesc hi vaig treballar des que vaig acabar els estudis fins que vaig fer oposicions a l'any 1982. Durant aquest temps vaig compartir horari, alguns anys, amb La Salle d'Inca, i

també amb el Col·legi de Batxillerat de les Agustines d'Alcúdia, en aquest centre vaig ser director per espai d'onze anys. Quan vaig deixar el centre d'Alcúdia, continuava en el col·legi de Sant Francesc i per les tardes, com a professor interí, vaig treballar al centre de Formació Professional d'Artà, per espai de tres cursos. Per cert quan retornava d'Artà, ja de vespre, sobretot d'hivern, aquella carretera d'Artà a Inca, passant per Son Serra, era molt poc transitada, però amb el meu sis-cents sempre arribava.

El 1982 vaig fer oposicions a Madrid al Cos de Professors de Maesria Industrial i vaig obtenir plaça a una Secció de Formació Professional de l'Institut d'Osca, en seu a Tamarit de la Llitera. A Tamarit hi romanguérem dos anys acadèmics i per a la família fou una aventura meravellosa de joventut. Partírem cap a Tamarit els cinc: en Tomeu tenia 6 anys, na Teresa 4, i en Jaume no

Els tres fills en Tomeu na Teresa i en Jaume

arribava als 2. Recorreguérem tota la Província, sobretot la part del Pirineus i visitàrem Saragossa en diferents ocasions. A Tamarit ens va visitar en Jaume Gual "Ramon", en Biel Fontanet "Rata", n'Antònia i tu, i les dues filles sojornàreu a Tamarit durant les vacances de Pasqua del segon any.

El 1984 em destinaren a l'Institut d'FP Joan Taix, de sa Pobla, on he desenvolupat el gruix de la meua vida laboral. Durant els setze anys que hi vaig romandre, excepte dos, vaig formar part de l'equip directiu. En tota seguretat m'hi hagués jubilat però a sa Pobla l'ambient de l'ensenyament secundari es va enrarir molt amb la desaparició del BUP i de l'FP. El nou pla m'obligà a anar a l'altre Institut pobler, can Peu Blanc, on hi vaig aguantar un curs. Els últims deu anys els vaig treballar a l'IES Berenguer d'Anoia d'Inca on em vaig jubilar als 63 anys.

Sabem, com has dit quan parlaves del Seminari, que la música ha estat sempre una activitat primordial dins la teva vida. Ens ho expliques?

És cert que la música ha constituït la meva segona activitat en dedicació després de la docència, però la primera en gaudir. Creient que podria esser una constant en la família, vaig fer passar per aules de música els tres fills. En Tomeu i en Jaume abandonaren aviat la música; na Teresa té el títol professional del Conservatori en l'especialitat de violí.

Al Seminari teníem classes reglades de solfeig, piano i cant gregorià. Els que demostràvem més interès podíem accedir a instruments i classes més profundes, com el meu cas que vaig anar a classe de piano amb D. Joan Ferrer (vicari i organista de Mancor durant la guerra civil) i amb D. Toni Matheu a l'orgue de Santa. Eulària. Com t'he dit abans, vaig ser organista de torn i cantaire de la Schola Cantorum.

M'he dedicat sempre a la música amb certa intensitat, fins al dia d'avui. He passat per la Coral dels Antics Blavets de Lluc, la Schola Cantorum de Mallorca, tot el temps que va existir, vaig fundar –amb l'estructura d'assajos setmanals i cants polifònics–. Tu i jo fundàrem els actuals cors de Santa Maria la Major d'Inca i el Cor de Mancor. Durant 5 anys vaig dirigir un Cor Infantil al col·legi La Salle d'Inca. Actualment sóc el director de la Schola Cantorum de l'Associació Amics del Seminari.

Des de fa més de trenta anys sóc organista de la parròquia de Mancor i de la de Santa. Maria la Major, d'Inca.

De tota l'activitat musical de la meva vida, la que més he

Els seus nets, 4 nets i una neta

gaudit i la que més m'ha enriquit emocionalment i anímicament, ha estat el cant gregorià que he pogut compartir des de 1996 fins enguany, –li posarem fi el juny– en el sí de la Schola Gregoriana. Amb aquest grup i sota el mestratge i direcció de l'amic porrerenc, Sebastià Melià, hem fet arribar el cant gregorià a tota la geografia balear i a molts indrets de la península. Ara sempre procur incloure algun tast d'aquesta música als concerts i actes musicals que depenen de mi o hi puc influir.

Tots coneixem que has estat un defensor i impulsor de la nostra llengua. Com ho has viscut?

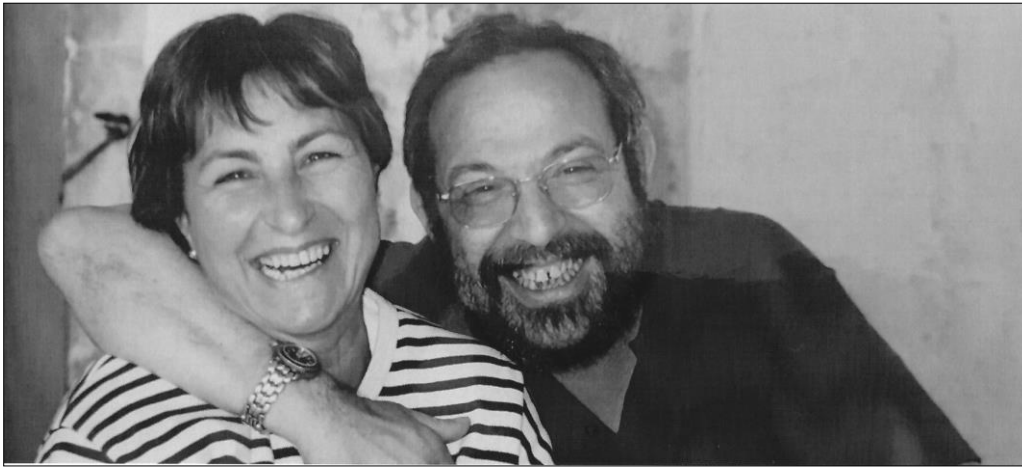
Des de jovenet vaig sentir el cuquet de la llengua pròpia, tot i que em trobava immers en un entorn d'expressió escrita únicament castellana, essent el motiu principal la manca absoluta d'estudi de la Llengua Catalana. L'Obra Cultural va ser una avançada en aquest aspecte i el

A l'orgue de Sta. Maria la Major (Inca)

Seminari també. D. Francesc de B. Moll feia classes de català al Seminari i llavors podies passar per un examen escrit a L'OCB. Jo tenc un Títol de Llengua Catalana del 1963, expedit per L'OCB (per cert, aquest títol em va servir per donar classes de Català al primer institut, la qual cosa demostra la minsa preparació dels primers docents per dèficit d'estudis apropiats). Sempre he procurat formar-me en el

català oficial, a les ordres de Pompeu Fabra, i sempre he tengut, però, la impressió que hem hagut de sacrificar massa la nostra variant lingüística per adaptar-la a la normativa oficial.

A nivell personal i públic fa molts d'anys que escric exclusivament en català.

Malgrat no visquis a Mancor, la teva relació amb el poble i amb els teus amics l'has mantinguda sempre.

Mai no l'he tallada. Tant n'Antònia com jo

som mancorins, d'arrels mancorines, encara que visquem a Inca.

Entre 1968 i 1973 vaig alternar estudis i feina i vivia a Mancor, d'aquest temps record les trobades del jovent al Teleclub on escoltàvem i jugàvem a jocs de taula. En aquest entorn vaig conèixer n'Antònia. Record les amistats que naixeren en aquesta època o s'hi aprofundiren; de llavors em ve l'amistat amb en Simó "Juanito" amb qui vaig compartir tertúlies interminables de fadrins i, ja casats, taula i molts de viatges. L'amistat amb en Jaume "Ramon" venia de més enrere i amb ell vaig compartir idees polítiques, culturals i socials. Record que em va fer algunes visites al seminari quan ell era estudiant a Barcelona.

Participares en política municipal?

Sí. A les eleccions municipals de l'any 1979 –les segones democràtiques, amb paperetes, en tota la història de Mancor; les primeres foren el 1933– vaig participar en una candidatura d'esquerres "Grup Independent Progressista", sense cap afiliació partidista però suportada pel PSM. Vàrem quedar a l'oposició per 13 vots. Ningú em borrarà la gran il·lusió que posàrem en la candidatura després de tants anys callats. Tenc un mal record, però, dels dies previs a les eleccions, quan veia que el poble es dividia en dos. Quaranta-tres anys després encara suren les males relacions personals, entre alguns actors de llavors o el seus descendents i jo mateix. Ben aviat vaig entendre que les idees no han de separar les persones i que l'activitat política no val tant. L'experiència dels 4 anys de legislatura em va fer veure que la política activa no era per a mi.

Constitució del primer Ajuntament democràtic.

**Asseguts a la dreta, Miquel Canals,
Jaume Gual i Tomeu Ripoll, any 1979**

Podries explicar els motius que et dugueren a participar en política municipal?

La resposta serà un poc llarga. Quan va morir el dictador el 1975 jo tenia 26 anys i una ganes immenses de democràcia i llibertat atès al que havia vist a Roma, a la Universitat de València i al que em contaven

amics que havien estudiat a Barcelona. El 1976 el rei nomenà President de Govern Adolfo Suárez i aquest fet va provocar una decepció enorme a molts de joves com jo i així ho compartírem en Jaume "Ramon" i en Miquel Canals, que creïem que aquest nomenament tancava portes a la democràcia real. El 1977, la UCD, creada per Suárez, va guanyar les primeres eleccions generals i no ens va satisfer gens. No oblidem que Suárez havia estat ministre del Movimiento amb Franco. Quan el 1979 es convocaren les abans citades eleccions municipals, al Govern de l'estat manava la UCD, a la preautonomia Governava la UCD i a Mancor es presentava una candidatura de la UCD.

A partir de tertúlies de cafès i de carrer se va anar gestant la nostra candidatura, Grup Independent Progressista", encapçalada per en Jaume "Ramon". Vist des de la distància, érem uns innocents que només teníem una arma: la il·lusió pel canvi amb una manera diferent d'administrar la cosa pública. Érem una candidatura d'esquerres, no teníem cap experiència, ningú del grup –ni els que donàvem la car, ni els de darrera– tenia força, ni al poble, ni a l'exterior, només la simpatia del PSM. Nosaltres dissenyàrem el calendari de la campanya electoral, pagàrem els cartells i el programa de la candidatura, i quan arribà el dia de la presentació pública a can Bernat, ple de gent, érem tot sols sense que ens acompanyàs cap dirigent preautonòmic ni cap polític rellevant d'esquerres.

El resultat de les eleccions, com he dit abans, donaren 13 vots més a favor de la UCD i del nostre grup entràrem a l'Ajuntament tres regidors, en Jaume Gual "Ramon", en Miquel Canals i jo.

Els quatre anys de legislatura a l'oposició no em deixaren bona boca. Reconec que vivíem en la utopia i topàvem amb la realitat de la burocràcia administrativa i el despreu polític d'iniciatives que consideràvem bones i justes.

Discrepàncies a part, vull manifestar que cap dels set regidors d'aquell primer consistori democràtic no rebé compensació econòmica alguna, ni política, i els set férem els quatre anys de feina desinteressadament. Les coses han canviat molt. Des de fa temps és freqüent que regidors municipals són premiats amb un càrrec polític remunerat durant l'exercici de la regidoria o després. A Mancor en tenim varis exemples.

Sabem que has participat en moltes altres activitats del poble.

Fa molts d'anys que sóc soci de l'Associació Amics de la Tercera Edat però amb no gaire participació.

En Tomeu va organitzar una trobada de persones que havien cantat la Sibil·la a Mancor

En un moment determinat em proposaren formar part de la Junta Directiva, i en vaig ser el Secretari durant quatre anys. De part meua vaig intentar que la Junta funcionàs en reunions mensuals, convocades oficialment amb un ordre del dia i anava proposant actes culturals per als associats. Aquesta va ser la meua aportació.

Quant a la Revista Montaura he aportat bastants d'articles referits, la majoria, a la història musical mancorina: músics, grups, etc. de mode que crec que amb les meves aportacions a la Revista i a les Primeres jornades d'estudis locals, aquest tema fins al dia d'avui està estudiat de manera bastant exhaustiva.

Quan em vaig jubilar vaig oferir els meu servei a l'Arxiu Municipal al batle, aleshores, Bernadí Coll. Amb el seu suport i el del seu successor Joan Toni Soler, férem algunes activitats per a mi transcendents i memorables: Homentatge a les Sibil·les de

Mancor, des que en tenim memòria. Concessió de la medalla d'Or de Mancor a l'admirat Biel Fiol, en una sessió plenària que se celebrà a l'església en què va assistir i parlamentar el Rector de la Universitat.

D'aquest temps també vull recordar una exposició-homenatge fotogràfica dels primers homenatges a la vellesa. En tots aquests actes fou decisiu l'ajut de la regidora de cultura Margalida Pocoví.

Durant els anys d'estada a l'arxiu, mentre ordenava i classificava la deixa d'en Biel Fiol vaig fer aportacions a la revista sobre la història de Mancor en una secció que s'anomenava "Des de l'Arxiu".

Des de que et vares jubilar crec que no t'has aturat. Com definiries la teva situació actual?

La meua vida ara gira entorn a tres eixos: la família, la música i viatjar.

Segueix essent organista de Mancor i de Santa

Acomanyant el Cor de Mancor, en un concert de Nadales

Dirigint la Schola Cantorum dels Amics del Seminari

Maria la Major d'Inca. Assistesc als minsos assajos del Cor de Mancor i, sobretot, com tu saps, dedic molt de temps a la Schola Cantorum.

M'agrada molt viatjar i ara, després del repòs obligat, ja tenc idees per aquesta tardor.

Sóc mancorí, però no visc a Mancor. Allò que em sobta, cada vegada que vaig pel mig, és la sensació de la pèrdua d'identitat, però deu esser el meu encorament al passat.

Com havíem previst, hem anat a l'orgue de l'església de Santa Maria la Major i na Joana Maria ha fet un seguit de fotos amb en Tomeu tocant l'orgue, com podeu veure a la foto que hem inserit a l'escrit.

De veres t'agraïm, Tomeu, la teua sinceritat i les teves paraules. Una vida de treball i servei, viscuda en intensitat, que no s'ha aturat d'aportar a la comunitat on ha residit els seus coneixements i la seva predisposició, bé al seu poble nadiu de Mancor, com a la ciutat d'Inca que el va acollir i on va formar la seva estimada família. Com ens ha contat, quant li arribà el moment de la seva jubilació, no es va aturar i encara aporta tot el que pot.

Jaume Gual Mora

NOTA.

En relació a la música a Mancor, en Tomeu, l'any 2018, va presentar una comunicació a les I Jornades d'Estudis Locals de Mancor, amb el títol de "*Veus i sons de la vall. Història de la música i músics de Mancor*". Allà, amb moltes dades, descriu els temes musicals que afecten al nostre poble.

ARA HA FET VINT ANYS ...

Del que passà a Mancor durant el tercer trimestre de 2002, recordarem:

Dia 2 de juliol es produïren diversos robatoris a vivendes de la plaça de Dalt i del carrer Major, emportant-se els lladres joies i diners.

Dia 17 de juliol se celebrà la tradicional pujada al puig Major de Massanella per recollir camamil·la. Dinaren a Comafreda convidats per Jaume Martorell *Puput*.

Dia 22 de juliol començaren les obres a la carretera d'Inca per millorar l'accés a les finques de Conia,

Dia 27 de juliol se celebrà un concert a l'església parroquial a càrrec de l'orquestra del conservatori del Teatre del Liceu de Barcelona.

Dia primer d'agost Maria Antònia Muñoz començà a regir el Bar Pentagona.

Dia primer de setembre es clausurà el curset de natació organitzat per l'Ajuntament a la piscina municipal.

En el torneig de futbol sala, Sant Joan 2002, quedà campió l'equip PIEDRAS RÚSTICAS ABRINES.

Degut a les circumstàncies de la davallada de categoria i a altres problemes, l'equip mancorí arribà a un acord amb el CE CONSTÀNCIA d'Inca segons el qual jugaria baix el nom de CE MONTAURA DEL CONSTÀNCIA. Aquesta conxorxa no fou ben rebuda pels aficionats locals.

Clausura del curset de Natació a la Piscina Municipal,
dia 1 de setembre de 2002

L'entrevista del trimestre fou feta a Jaume Grau *en Grau*.

Durant el trimestre es casaren:

Dia 13 de juliol Carles Alba i Catalina Barceló.

Dia 16 de juliol, a Lloseta, es casaren Onofre Xavier Alba i Neus Moreno.

Dia 24 d'agost, a l'oratori de la Victòria d'Alcúdia es casaren el mancorí Gabriel Martorell i Margalida Pons, aquesta de Sa Pobra.

Dia 31 d'agost es casaren Margalida Moranta i Francesc Xavier Ramis, aquest de Lloseta.

Dia 28 de setembre es casaren Antoni Frontera i Maria Rosa Amer.

Durant el trimestre ens deixaren:

Dia 15 de juliol a Ciutat morí Llorenç Canals Abrines de *sa Font Garrover* als 63 anys.

Dia 18 d'agost moriren dos cosins, un era Jaume Gual Moyer de ca *sa Ferrarica* als 85 anys i l'altre Bernat Gual Coll de *s'Estany* als 74 anys.

Només es registrà un naixement, el de Pau Gosalves Gosalves, dia 16 de juliol.

PARRÒQUIA SANT JOAN BAPTISTA DE MANCOR

“De nuevo estoy de vuelta, después de larga ausencia,
igual que la calándria que azota el vendaval
y traigo mil canciones, como leñita seca,
rescaldos de fogones que invitan a matear”

(CHANGO RODRÍGUEZ, *Luna Cautiva*)

Després d'un temps d'absència

Després d'un temps d'absència tornam escriure quatre lletres en aquesta revista. Com sabeu, he estat absent de la nostra Unitat de Pastoral durant mig any. On he estat aquest temps? En aquest primer apartat, us vull donar notícia del que he viscut durant aquests mesos.

**Estampa de l'Ordenació Sacerdotal de
Vicenç Miró Morey, Vicari**

A vegades és necessari aturar un moment, fer un temps de revisió, de treball interior... Aquest darrer any, després d'una dura pandèmia, no ens ha deixat indiferent a ningú. Tampoc a mi: ja sabeu que som capellà d'hospital i ho vaig viure d'una manera intensa. També per altres motius personals: la mort de mon pare, alguns aspectes de la meua vida interior que tenia pendants a treballar... El tema és que se me va oferir la possibilitat de fer el que s'anomena el Procés de Creixement Integral que ofereix la Residència Mossèn Sol, de Les Alqueries (Castelló) per a capellans que, per distintes situacions personals, ho puguin necessitar.

La Residència Mossèn Sol es troba al poble de Les Alqueries (entre Villarreal i Borriana), a la plana Baixa de Castelló. Envoltada de tarongers, està regida per la Germandat Sacerdotal d'Operaris Diocesans, que es dedica a la formació del clergat. Consisteix en un procés integral que treballa diverses dimensions de la persona: formació espiritual, teràpia psicològica, dimensió física (contàvem amb dos preparadors físics i una nutricionista!). Es tracta de fer una aturada i retrobar la identitat sacerdotal dels qui fem el procés, tractant aspectes de la vida que a vegades, enmig de la tasca pastoral, abandonam (d'aquí que es treballin temes com l'educació física o la nutrició).

A mesura que es va fent el procés, junt amb altres companys, un refà el seu projecte sacerdotal. A mi, personalment, me varen esser inspiradores dues figures bíbliques que nodreixen la

identitat del prevere: el pastor i el servent de Jahvé.

El Pastor. Apareix a l'Antic Testament com a figura dels qui han de regir el poble d'Israel. Sovint, amb una forta crítica contra els "mals pastors" que, en lloc de guiar el poble, se n'aprofiten i el porten a la ruïna. En aquest sentit és molt significatiu el capítol 34 del llibre d'Ezequiel: en ell, el Senyor, després de denunciar als mals pastors, anuncia que ell mateix serà el qui pasturarà Israel. I en un altre indret, promet que proveirà al seu poble de "pastors com desitja el meu cor" (el cor de Déu) (Jer 3,15).

Aquesta promesa la veim complida al Nou Testament amb Jesús: "Jo som el bon pastor" (Jn 10,11). Un pastor amb un cor ple de tendresa: "en veure les multituds se'n compadí, perquè estaven malmenades i abatudes com a ovelles sense pastor" (Mt 9,36).

El Servent de Jahvé. És un misteriós personatge que apareix al llibre d'Isaïes, a quatre càntics (Is 42,1-9; 49,1-6; 50,4-9; 52,13 - 53 12). És un profeta desconegut, que ha de portar la salvació al poble d'Israel i a la humanitat sencera; però, per fer això, es carregarà el mal i el pecat del poble, patirà i donarà la vida per a la salvació de

molts. A la llum d'aquests cànctics, els cristians podem interpretar la passió i mort de Jesús: Dona la vida per amor a tota la humanitat. Jesús mateix, veient com s'encaminava a la creu, interpretà la seva pròpia mort a la llum d'aquest servent sofrent que dona la vida per a la salvació de molts: "El fill de l'home no ha vingut a ser servit, sinó a servir i a donar la seva vida com a rescat per a tothom" (Mt 10,45).

De què es basteix la meua identitat sacerdotal? Del seguiment de Crist, que assumeix aquestes dues imatges: "El bon pastor (1) que dona la vida(2) per les ovelles" (Jn 10,11). Seguint l'exemple d'aquell que ens va dir: "qui vulgui esser important enmig de vosaltres, que es faci el vostre servidor, i qui vulgui ser el primer, que es faci l'esclau de tots; com el Fill de l'home, que no ha vingut a ser servit, sinó a servir i a donar la vida com a rescat per a tothom" (Mc 10,43-45).

Pastor i servent que dona la vida, a imitació d'aquell que està ressuscitat i sosté la nostra vocació. I a la vegada em recorda el lema que vaig triar, ara fa ja 18 anys, per a la meua ordenació sacerdotal: "Servir i donar la vida per molts".

El mes d'exercicis ignasians

Després d'acabar el Procés de Creixement Integral, vaig tenir ocasió de fer el mes d'exercicis ignasians, aquesta vegada al nord, a la població de Pedreña, a la mateixa badia de Santander. Varen esser del 11 de juliol al 10 d'agost: s'agraeix escapar-se de la xafogor de l'estiu mediterrani cap a un clima oceànic més benèvol en qüestió de temperatures.

Els exercicis són un compendi de pràctiques espirituals ordenades de manera coherent, fruit de l'experiència espiritual de tota una vida, escrits per Sant Ignasi de Loyola. A partir de la seva experiència de conversió, d'observació del seu món intern, de contemplació de la vida, passió, mort i Resurrecció de Crist... compon aquest manual per tal de proposar un itinerari espiritual que, en cosa d'un mes, el qui el segueix, obert a la gràcia de Déu, pot fer un procés de renovació de la pròpia vocació cristiana. Consta de quatre setmanes:

- 1.- Primera setmana: contemplació del pecat i experiència profunda de reconciliació.
- 2.- Segona setmana: contemplació dels misteris de la vida de Crist, des de l'encarnació fins al diumenge del ram. En aquesta setmana s'inclouen una sèrie de meditacions (crida del rei eternal, les dues banderes...) orientades a prendre unes decisions importants en la vida o, si aquestes ja estan preses, a proposar-se una reforma de vida per viure amb més fidelitat evangèlica la pròpia opció de vida.
- 3.- Tercera setmana: passió i mort de Jesús. Les nostres opcions de vida són porgades en la prova de la Creu.
- 4.- Quarta setmana: Resurrecció joiosa de Crist i Contemplació per a assolir l'amor (vivència joiosa de la vocació rebuda).

He de dir que va esser tot un regal poder concloure aquest temps de reciclatge fent el mes d'exercicis. Esper que tot això m'ajudi a ser més bon pastor, i més entregat al servei del nostre poble.

Ordenació presbiteral de Joan Bausà

Finalment, acabar aquest petit article donant una molt bona notícia. L'11 de desembre, a les 17 h., a la Catedral de Mallorca, junt amb dos companys més, rebrà l'ordenació sacerdotal Mn. Joan Bausà Puigserver. I el 18 de desembre, a les 12 h, a Santa Maria la Major, la missa nova. Una vegada ordenat de prevere, continuarà al nostre equip i, junt amb mi i amb Mn. Carles, formarà part del grupet de capellans que atensem la parròquia de Mancor, junt amb les altres comunitats parroquial de la nostra Unitat de Pastoral. En donam gràcies a Déu!

Vicenç Miró Morey, vicari de Mancor

DE TOT UN POC ... COSES DE CA NOSTRA

QUI DIES PASSA, ANYS EMPENY

Mes d'octubre

L'octubre és un mes d'històries que ha deixat males memòries. Quan després del setembre s'acabava de veremar, els pagesos es posaven tot seguit a sembrar. Per això es deia “*Quan octubre ha arribat el camp ha d'estar afemat*” (femar, afemar, posar fems a la terra per fer-la més productiva). Seguint la tradició, per Sant Lluc, que és el dia 18 del mes, ja havia d'haver finalitzat la tasca de preparar la terra. Per això són molt bones i convenientes pel camp les saons de la tardor. Els dies tranquils i agradables són els que donen lloc als denominats estiuets, com deim “*l'estiu de sant Martí*”, ja dins el novembre.

Dia 4 d'octubre és la festa de Sant Francesc d'Assís. Aquest sant és invocat pels pagesos perquè ens doni el pa de cada dia. Fins a temps molt recents era costum, sobretot als convents dels pares franciscans, beure el pa de Sant Francesc, que es repartia als feligresos després de la missa.

Dia 12 és la festa del Pilar. *Pel Pilar, el tord ve i l'oronella se'n va.* Després del Pilar, el temps comença a canviar. Els fruits de la tardor es comencen a recollir.

Dia 15 es Santa Teresa de Jesús. *Per Santa Teresa, el pagès sembra a tesa* (sembrar a tesa vol dir

sense aturar-se). Aquesta santa, considerada doctora de l'Església, és la patrona dels agents de la propietat immobiliària.

Dia 18 és Sant Lluc. *Per Sant Lluc, nesples pelluc, Per Sant Lluc, les olives en suc.* El diumenge següent, dia 23, comencen les fires a Inca.

Mes de novembre.

Els capvespres són més curts i les temperatures seran fresquetes. I tot això passarà en uns dies que haurien de correspondre a un estiu, el de Sant Martí, període de temps agradable que, segons la tradició popular, sol produir-se cada any devers la diada de Sant Martí, dia 11.

El mes de novembre és un mes de tords, de bunyols, esclata-sangs i matances. Els caragols estan amagats, no van de fred. És temps de castanyes, glans i nesples.

Dia 1 és el dia de Tots Sants. *Tots Sants el primer, Sant Andreu el darrer* (dies 1 i 30 del mes). *Per Tots Sants, nesples i crisantems.* Els crisantems són coneguts també com l'herba de Tots Sants. La seva flor és de les més cultivades arreu del món. A les Illes i també a altres països mediterranis, el fet que la seva floració natural coincideixi amb la festa de Tots Sants, l'ha convertida en un símbol funerari.

Dia 13 serà a Inca la festa de Santa Maria la Major i el dijous següent, dia 17 a Inca se celebrarà el Dijous Bo.

Fotografia d'una de les primeres fires

Mes de desembre

El mot desembre prové del numeral desè, d'acord amb el lloc que ocupava aquest mes en el calendari solar. De fet hi ha dotze mesos, dotze apòstols, dotze signes del zodíac i dotze animals a l'astrologia oriental. És el mes que obre la porta del fred, el solstici d'hivern, oposat a l'estiu. El seu signe és Capricorn. *Un desembre fred i ennuclat mal temps ha preparat.*

Dia 2 és Santa Bibiana, *si plou per Santa Bibiana, plourà 40 dies i una setmana*. Dia 7 és Sant Ambròs, *si Sant Ambròs veu nevar, devuit dies de fred fa*. Dia 8 és la festa de la Immaculada Concepció, *pluja per la Concepció, plourà per Carnaval, Setmana Santa i Resurrecció*.

Antany es matava el porc en el carrer

Dia 31 Cap d'Any. Durant la darrera nit de l'any, antigament, es reunien les famílies entorn de la foganya, rostint, a la vora del foc, aglans i castanyes. Una forma molt diferent de l'actual de donar la benvinguda al nou any. *Si l'any se'n va rient, bon any vinent.*

Fases lunars

Octubre. Quart creixent, dia 3, a les 2:14 h. Lluna plena, dia 9, a les 22:55 h. Quart minvant, dia 17, a les 19:15 h. Lluna nova, dia 25, a les 12:48 h.

El diumenge, dia 30, comença l'horari d'hivern i s'ha de retardar una hora el rellotge.

Dia 22 és Santa Cecília la patrona de la música. Dia 25 és la festa de Santa Catalina i dia 27 és la festa del Beat Ramon Llull.

El cap de setmana de novembre, dies 26 i 27 celebrarem la nostra Fira de l'Esclata-sang i la Muntanya.

Dia 30, Sant Andreu, és el millor dia per collir les olives. *Si la tardor és breu, l'hivern arriba per Sant Andreu.* Ara, quan el vi nou ja és vell, seria temps de menjar gírgoles i esclata-sangs, si n'haguessin sortit a bastament.

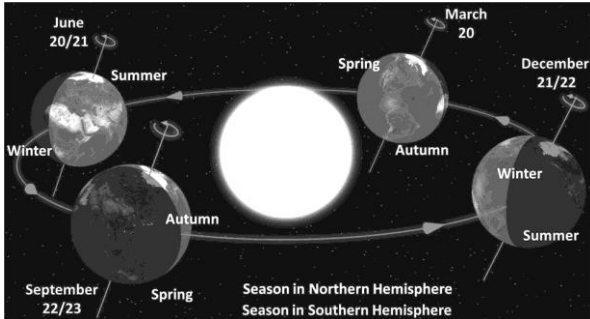
Dia 13 és Santa Llúcia, *per Santa Llúcia, curt és el dia; Santa Llucieta, guardau-mos els ulls que, si ens donau fosques, us farem embulls; de Santa Llúcia a Nadal, dotze dies de cabal.*

Dia 24 nit de matines, serà en dissabte i Nadal cau en diumenge. Dia 25 la festa de Sant Esteve, *Sant Esteve dona una cosa que no és seva*. Dia 27 és Sant Joan Evangelista, que a més de protegir de calabruix, és patró d'escriptors, astròlegs, poetes i reporters. Dia 28 és la festa dels Innocents, *Sants Innocents, que n'hi ha molts i vivien tan contents.*

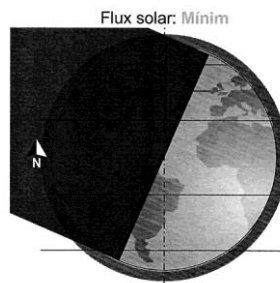

Novembre. Quart creixent, dia 1, a les 4:37 h. Lluna plena, dia 8, a les 12:02 h. Quart minvant, dia 16, a les 14:27 h. Lluna nova, dia 23, a les 23:27 h. Quart creixent, dia 30, a les 15:36.

Desembre. Lluna plena, dia 8, a les 5:08 h. Quart minvant, dia 16, a les 9:55. Lluna nova, dia 23, a les 11:17 h. Quart creixent, dia 30, a les 2:20 h.

Les quatre estacions

Situació del mapa en el solstici d'hivern

Solstici d'hivern. El dimecres dia 21 de desembre, a les 21:49 h comença l'hivern. Els raigs solars arriben a la seva màxima obliqüetat pel que el flux de radiació que rebem és mínim. A partir d'aquí el dia comença a créixer.

LA NOSTRA LLENGUA

Refrany popular. *Allà on no n'hi ha, no n'hi cerquis, també On no n'hi ha, no en pot rajar.*

Significa que és inútil esperar resultats d'una cosa o persona que no té mitjans, ni enteniment, per a produir-los. Es un refrany molt popular i amb un ús força habitual. Mostra d'això és que arriba a actuar com una frase feta i admet igualment una versió que n'estalvia un verb, i és usual doncs sentir-lo en la variant *d'on no n'hi ha, no en raja*.

En castellà ho diuen de manera semblant i amb el mateix sentit: *De donde no hay no se puede sacar* o *Donde no hay, no hay*. En francès usen una imatge ben diferent: *On ne saurait tirer du sang des pierres* (No es pot treure sang de les pedres), que coincideix amb l'anglès: *You can't get (o draw) blood from a stone*. En portuguès ho diuen d'una manera molt més sintètica: *De nada, nada se faz* (De no res, no se'n fa res), o bé *Ninguém pode dar o que nao tem* (Ningú pot donar allò que no té). I en italià: *Dove non c'è non ne toglie neanche la piena* (D'on no n'hi ha, no en traurà ni la riuada).

La paraula **rajar**, ve del llatí *radiare* (emetre raigs de llum), derivat de *radius* (raig). Altres mots de la mateixa família són *irradiar*, *rajada*, *radiador*, *rajolí*.

Una frase feta. *Fer s'uiastre esbrancat.*

Vol dir posar-se en una posició amb el cap per avall i les cames per amunt, tot separant-les. És una posició difícil, ja que el qui la vulgui adoptar ha d'esser una mica acròbata. Aquest seria el seu significat en un sentit material, però també el feim servir per a una actuació que demana una aplicació, un esforç extraordinari, com per exemple, *Na Maria, per aconseguir que els treballadors de la seva empresa no fessin vaga, va haver de fer l'ullastre esbrancat*. També es diu d'un qui estaria disposat a enfrontar-se amb un perill, *Per tal d'aconseguir els doblers que necessit per comprar aquest medicament tan car, estaria disposat a fer l'ullastre esbrancat*. Amb el mateix sentit, però encara més exagerat, tenim aquest exemple que trobam a les Rondalles mallorquines: *Hauria fet s'uiastre esbrancat damunt sa creu des campanar per tal de tenir aquella casa*. En castellà existeix una frase feta semblant, encara que no deixa de ser curiós que s'hagi formada amb un altre arbre que no és l'ullastre. Aquesta frase és: "Hacer el pino"... i, a més a més, és sense esbrancar.

Usos lingüístics. *Dol i condol.*

Quina diferència hi ha entre un mot i l'altre? **Dol** vol dir *gran aflicció causada per la mort d'algú, per una gran pèrdua* o, en general, *per una greu dissort*. També *senyal exterior amb què es manifesta aquesta*

aflició. **Condol** és el *dolor compartit amb algú per una mort o una desgràcia que l'afligeix* (independentment que també afligeixi aquell qui l'expressa). Compartim amb la família el **dol** per la mort de l'amig, i per això li expressam el nostre **condol** (és a dir, el dolor que compartim amb ells), mentre que si no coneixem el mort, el **condol** que expressam a la seva família, indica el nostre dolor per la pena d'ells.

Mots en desús.

Malavejar. Verb transitiu o intransitiu, derivat del llatí vulgar *male habiditiare*, i aquest de *male habitus*, **malalt**. Aquest verb ha anat evolucionant al llarg del temps en el seu significat. Originàriament feia referència a estar malalt, tal com indica l'etimologia. Actualment a Mallorca i a Menorca l'accepció comuna equival a **remoure** o **remenar**, *Malavegen tant els arbres que la fruita és verda i cau*. A Eivissa, malavejar és sinònim de **feinejar**, *Es passa tot el dematí malavejant dins la cuina*. No podem deixar de banda l'accepció més comuna que es dona a Mallorca, **procurar** o **esforçar-se**, *Has de malavejar fer les coses bé*.

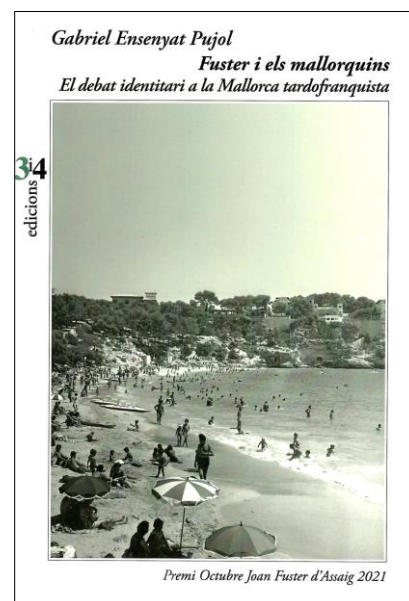
Manyuclar.

Verb transitiu. La probable etimologia ve del llatí *manipulare*, **manejar**. **Palpar grosserament** és el significat habitual d'aquest verb, *Cada vegada que veia aquell pobre moix li manyuclava la panxa*. També té un sentit figurat: manejar un assumpte o intervenir activament en algun afer, sense descartar males arts, *Aquell polític és un expert en manyuclar certs assumptes*.

Un llibre. *Fuster i els Mallorquins. El debat identitari a la Mallorca tardofranquista*, de Gabriel Ensenyat Pujol. Aquest llibre va ser guardonat en el premis d'octubre "Joan Fuster d'Assaig 2021".

Els feliços, —entre cometes— anys seixanta i els primers setanta del segle passat comportaren, no sols un canvi del model econòmic a Mallorca, sinó un autèntic trasbals social, demogràfic, cultural, lingüístic, ambiental i de mentalitat de grans dimensions. Tot això, més el teló de fons que representava l'obra del valencià Joan Fuster, *Nosaltres els valencians*, publicada l'any 1962, va provocar un interès inusitat entorn de la qüestió dels nostres trets identitaris que ens diferencien de la resta de pobles i ens identifiquen, cultura i llengua en primer lloc, però també símbols, personatges il·lustres, esdeveniments passats, cançons i mites.

L'autor combina perfectament una gran erudició amb una escriptura àgil i planera, al mateix temps intel·ligent, irònica i crítica, per acostar-nos a uns debats que permeten entendre les respostes identitàries existents a la Mallorca de la segona meitat del segle XX. Uns debats i unes friccions que, arriben fins a l'actualitat.

Bibliografia

GINARD BAUÇÀ, Rafel. *Calendari Folklòric de Mallorca*. Tardor. Fundació Mallorca Literària. Saïm edicions. Palma

MARIN, Carles. *Els refranys i les frases fetes*. Editorial Moll. Palma 2006

MOLL MARQUÈS, Aina. *Línia directa amb la campanya de Normalització Lingüística, III*. Documenta Balear, S.A. Palma, 1993

PÀMIES, Víctor i PALOU, Jordi. *Els 100 refranys més populars*. Cossetània Edicions. Valls 2002.

SERRA PUJOL, Pere Juli. *Els mots en desús del català de Balears*. Lleonard Muntaner. Editor, Palma 2010.

Jaume Gual Mora

DE TU A TU ...

En Josep Grau Alemany, més conegut a ca nostra com en Josep de Ca'n Grau, és un dels joves pagesos que passen pel nostre estimat poble. És un jove de costums que li agrada molt seguir les tradicions mallorquines. Els qui el coneixen, saben bé que si tenen algun problema poden comptar amb ell pel que sigui. A més a més, és una de les poques persones que des de ben petit ja sabia el que volia ser: Pastoret de la Serra de Tramuntana.

Una cançó.

“Peces de ciudad” d'en Joaquín Sabina. M'agrada molt aquesta cançó i des de ben petit l'he escoltada moltes vegades per ca nostra.

Un color.

El verd: verd de muntanya, verd de naturalesa i verd de vida i d'això Mancor en té molt.

Un animal.

Un ca, però no qualsevol ca. Un ca de fer feina que m'ajudi a jo amb les meves feines diàries o amb els meus hobbies.

Una pel·lícula.

No som gaire fan del cinema. Però som un poc friki i he de reconèixer que si no sé que mirar me pos “Harry Potter” o “El señor de los anillos” i per dormir-me també me van beníssim.

Una persona que admires.

Jo admir a molta gent. Pel que jo he viscut me fa admirar moltes persones. Per jo una persona que té un objectiu de jove i ho aconsegueix ja és d'admirar. Però si n'he de triar, me quedaria amb el meu padrí, el meu tio Francisco d'Almallutx i mun pare que són els que m'han ensenyat pràcticament tot.

Una data especial.

El dia que va néixer la meva germana Joana, dia 5 d'agost de 2011.

Un nom d'home.

Jaume, pel nom de mun pare, el meu germà i el meu padrí al cel sia. Ara bé un altre nom que m'agrada és Lluç.

Un nom de dona.

Margalida. És el nom de la meva cosina i de la meva padrina de Campanet.

Un defecte.

Som una persona molt mal sofrida. Si tenc el dia que els aires no bufen com jo vull, només me queix.

Una virtut.

Me consider molt amic dels meus amics, no sé com explicar-ho. Si un amic té un problema jo sempre hi puc ser allà per ajudar.

Un llibre.

Crec que el millor que he pogut llegir es “Diario de un cazador” d'en Miguel Delibes.

El teu lema.

Viu i deixar viure. Sobretot deixar viure a s'altre gent si no fan mal a cap persona.

El teu plat preferit.

Caragols de sa padrina Joana, no hi ha plat que se li acosti i amb molta diferència.

Un lloc que t'agrada de Mancor?

Els Rafals, allà pràcticament m'hi he criat. He passat moltes hores jugant per allà d'alt de petit i per jo té un significat especial.

Què t'agrada de Mancor?

L'essència de poble, que cada dia que passa s'esta perdent.

Què no t'agrada de Mancor?

Que s'està perdent l'essència de poble, poc a poc i veig com ja no va quedant allò que era quan jo era petit.

Qui t'agradaria que contestàs aquest qüestionari?

En Rafel Vallès.

Joan Coll Mir

AGRUPACIÓ FESTA PAGESA

*Escola de balls mallorquins
Joana Rotger.*

Festa Pagesa

**Començam dia 3 d'octubre
al casal de cultura**

Dilluns
De 3 a 5 anys * de 18h a 19h.
(*nascuts a partir de 2019)
De 6 a 11 anys de 19h a 20h.

Dimecres
A partir de 12 anys de 19 a 20h.
Agrupació de 19.30 a 20.30h

ESCOLA DE BALLS MALLORQUINS JOANA ROTGER

L'agrupació Festa Pagesa informa que l'Escola de balls mallorquins Joana Rotger comença dia 3 d'octubre al Casal de Cultura de Mancor de la Vall.

Els horaris seran:

Els dilluns, els nins i nines de 3 a 5 anys (*nascuts a partir de 2019*) de 18:00 h a 19:00 h i els nins i nines de 6 a 11 anys de 19:00 h a 20:00 h.

Els dimecres, els joves a partir de 12 anys de 19:00 h a 20:00 h i l'agrupació de 19:30 h a 20:30 h.

Per a més informació, l'agrupació Festa Pagesa vos atendrà els dilluns i dimecres en el Casal de Cultura. Per molts d'anys d'Escola de balls mallorquins Joana Rotger!

**Es poden apuntar encara
que ja hagin començat les classes**

ARRELS

ACTIVITATS

Segon Concurs de Pa amb oli

El mes de juliol, tot i que molts de mancorins i mancorines estiuejaven vorera de mar, Arrels va celebrar el Segon Concurs de Pa amb oli, enguany amb temàtica marinera. El dissabte dia 9 de juliol, es varen reunir unes 140 persones per ser presents al concurs i després sopar tots junts a la Plaça de l'Església.

Els concursants

Es varen presentar **7 concursants**, Maria Isabel Uribe (primer premi), Fabian E. Schalekamp (segon premi), Margalida Arrom Moranta, Joana Maria Alba Mateu (tercer premi), Antònia Alba Mateu, Marita Calafell i Margalida Negre, elaborant plats de pa amb oli molt originals.

Com a l'edició del 2019, hi havia un jurat compost per 3 professors de l'Escola d'Hoteleria

Els membres del jurat

de les Illes Balears (UIB) i la guanyadora del I concurs de pa amb oli, el 2019, na Fina Estrany.

Segons ens comentaren després, el concurs estava molt igualat fins que provaren els plats, en aquell moment, les quatre jutges no tingueren cap dubte, i atorgaren el premi a na Maria Isabel Uribe.

El plat del primer premi

Assistents al sopar

Del sopar hem de dir que va superar les expectatives inicials i es varen apuntar més de 120 persones, arribant als 140 comptant les que al darrer moment es decidiren a venir a sopar. No va faltar res, excepte els plats de fang, commemoratius d'aquesta II edició i regalàvem als assistents, que férem curt però ho arreglàrem amb plats de l'anterior edició.

La vetllada va ser rodona gràcies a l'**actuació den Xavi Alba**, guitarra amb mà, que ens cantà un ampli repertori de cançons.

Des d'aquí voldria donar les gràcies a tots els col·laboradors, especialment a les germanes Bel i Margalida Nègre, na Dolors *Pupuda*, en Joan *Pesca*, na Xisca Ribot, un bon grapat de socis i tants d'altres, que en tot moment ens donaren molt de suport.

NOVETATS PER A LA FIRA

La fira està viva en el sentit de què hi ha novetats, canvis, etc., i pel 2022 hem incorporat dos canvis molt significatius, per una part, apostam pels Jocs Populars, consideram

que els jocs de taula poden tenir una rellevància important, especialment perquè faran participar a moltes persones del poble. Estam preparant pel cap de setmana del 12 i 13 de novembre un **torneig d'escacs**, un **torneig de truc** i un torneig de parxís. El truc i el parxís es faran dins els bars del poble.

Per altra banda, els **concerts de rock** que antigament es feien el divendres a vespre, trobam que no tenen molt de sentit si no podem oferir-los conjuntament amb altres espectacles, com els correfocs dels dimonis. Vàrem provar de fer els concerts el dissabte a vespre i tenguérem molts de problemes el diumenge, l'any passat el férem el dissabte a migdia i no va tenir èxit de públic, i aquest any hem apostat perquè siguin els bars qui duguin a terme els concerts. A finals de setembre, el Bar Cas Puput i el Bar 9 (Pentagona) s'han ofert a fer un concert el divendres i el diumenge, a defora dels seus establiments.

No volia tancar aquest breu resum de novetats sense anunciar que hem tornat augmentar els premis del **VI concurs de Fotografia de Bolets**, afegint un premi de 100,00 € per la millor fotografia d'un mancorí o mancorina i un altre de 100,00 € pels socis de FAFIBA. APUNTAU-VOS-HI, hi sou a temps!!!!

Ja per acabar, avui, dia 28 de setembre, m'acaben de confirmar que un dels cantants menorquins més reconeguts, vendrà a cantar-nos les seves cançons al teatre, el dissabte 26 de novembre, després dels Glosadors. En **Cris Juanico**. NO VOS HO PODEU PERDRE!!!!

Hi ha altres novetats en preparació i que a finals de setembre encara no estan confirmades, però segur que agradaran a la gent del nostre poble i als visitants, els dies de fira.

Naturalment, podeu comptar amb els Gegants, Xeremiers, Cavallets, Ball Mallorquí, Glosadors, Artesans, Exposicions, etc.

Juan Torrens Pons
Tresorer d'Arrels

El dia 2 de juliol va tenir lloc el fi de curs 21-22 de llatra i cordar cadires.

Ho vàrem celebrar amb un bon dinar i un curset de tenyir garballó. Vàrem assistir quasi tots els participants del curs.

Hem après a cordar cadires, fer senalles i bosses, etc...

El pròxim curs 22-23 el començarem el dia 1 d'octubre i durarà fins el 27 de maig de 2023, al mateix local d'enguany, de 9:30 h a 12:30 h.

Tots els mancorins i mancorines que es vulguin apuntar heu d'anar al local de damunt el Centre de Dia, els dissabte matí i allà vos apuntaran.

Vull comunicar a tot el poble, i de manera especial a totes les persones que han col·laborat amb AMUNT I AVALL al llarg d'aquesta anys que he exercit de Presidenta de l'Associació, que el passat dia 25 d'agost vaig presentar la meua renúncia a la Junta Directiva com a presidenta i el dia 13 de setembre ho vaig comunicar a l'Ajuntament. També el mateix dia ho vaig comunicar als socis .

He estat la presidenta des del 14 de febrer del 2008, dia en què es va crear l'associació. Durant aquets 14 anys he intentat fer-ho de la millor manera possible, ja sabem que no sempre feim les coses al gust de tothom.

La meua vida ha fet un canvi i en aquets moments no me veig en forces per seguir endavant.

Vull comunicar tant a l'Ajuntament com a totes les associacions i entitats de Mancor, que com a Mancorina poden comptar amb jo.

Aprofit per donar les gràcies a l'Ajuntament, a la Junta Directiva, als socis i a totes les persones que m'han fet costat.

Bel Negre Sastre

ESCOLETA MUNICIPAL MONTAURA

A la nostra escoleta donam per acabat el curs escolar de 2021-22 en el mes de juny. El mes de juliol, feim escoleta d'estiu, les rutines canvien una miqueta per adaptar-nos al nou horari i les propostes són més lúdiques i refrescants amb jocs d'aigua.

Els darrers dies preparam amb il·lusió la festa d'acomiadament dels infants de 2-3 anys que el proper curs inicien el seu camí a l'escola gran, com ells i elles l'anomenen.

El primer divendres del mes de juliol, vàrem compartir un dia amb les famílies en la sortida escolar.

Dins la nostra metodologia de centre donam molta importància i cabuda a la relació entre l'escola i les famílies, el nostre centre és petit i fer aquesta trobada amb les famílies i els infants fora de l'entorn escolar ens enriqueix a tots i totes. Per a nosaltres acabar el curs amb aquesta

sortida, vol dir tancar un vincle afectiu important. Vàrem anar amb autocar a Palma Aquarium i vàrem gaudir d'un dia diferent fora de la nostra escola.

Després de dos anys organitzant petites trobades, degut a les restriccions de la pandèmia, enguany sí hem pogut gaudir d'una berenada amb les famílies, els nins i nines varen preparar un petit ball i va ser molt emocionant fer entrega del nostre tradicional diploma.

Volem desitjar molta sort a tots els nins i nines que han compartit amb nosaltres el seu dia a dia, molts d'ells i elles durant els seus primers tres anys de vida.

El mes d'agost posam vacances i tancam l'escoleta.

Aniversari de na Gemma

Arriba el mes de setembre i amb ell, el procés d'acollida dels infants que per primera vegada comencen l'escola i per a les seves famílies. Aquest temps d'acollida serveix per conèixer-nos, rebem i oferim una acollida propera perquè els infants puguin començar a establir els primers vincles amb nosaltres i els seus companys i companyes.

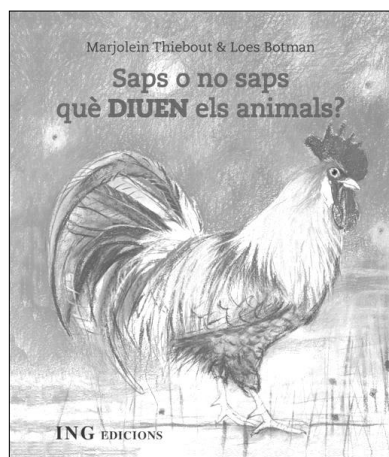
La línia pedagògica del nostre centre creu fermament amb aquest procés i l'organitzam de manera minuciosa, intentam que sigui el més fàcil possible pels infants, sabem que per a les famílies, a vegades la conciliació laboral és complicada però és necessari adaptar-nos a aquest procés.

A poc a poc ens anam coneixent i els infants comencen a sentir-se segurs i confiats, començam les primeres mirades de complicitat i mostres d'afecte.

Gràcies a totes les famílies per acompanyar-nos en aquest procés.

Grup de docents

El llibre es planteja com un joc, un joc de paraules i sons.

Els més petits, a partir d'un any, aprenen els noms dels seus animals preferits i el so que emet cadascun d'ells.

Així, ells se n'adonen que el llenguatge no és el mateix per a persones i animals i que cada animal té el seu propi llenguatge.

Per als que ja tenen més de 2 o 3 anys, podem avançar i mostrar-los què fa cada animal, quina és la seva característica i manera de viure.

I per als més atrevits de més de 3 anys, ens llançam al joc de les rimes.

Un llibre per créixer amb ell i conèixer a poc a poc com jugar amb el llenguatge.

Autor: Marjolein Thiebout, Loes Botman. Editorial: ING Edicions

Número de pàgines: 14

CEIP MONTAURA

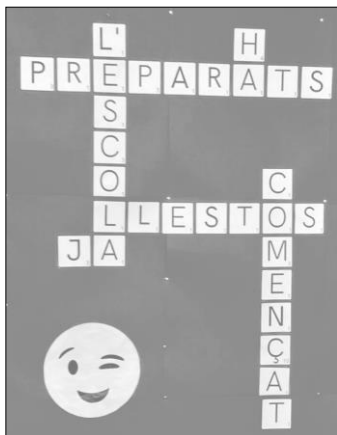
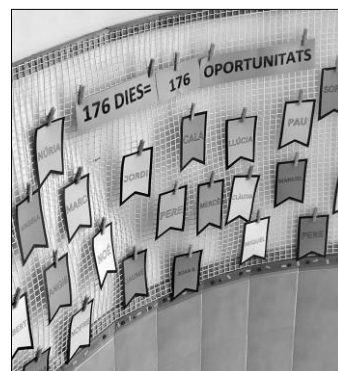
Arribat el setembre i ja hem començat un nou curs, 2022-23. El començam emmarcats en una nova llei educativa: La LOMLOE. De ben segur, a hores d'ara, ja n'haureu sentit a parlar. Sis lletres que conformen unes sigles acompanyades de canvis a diferents nivells i àmbits.

El que resta perenne però, perquè defuig de lleis escrites i va més enllà de papers i despatxos, és la il·lusió de grans i petits per encarar aquest trimestre que tanca l'any i obre una finestra màgica i entusiasta davant el fet d'ensenyar i aprendre.

Avui, des d'aquí, us hi deixam guaitar tímidament:

Nins i nines de tres anys: Aquestes cares emocionades, engrescades i ara ja somrients estrenen escola. A partir d'ara, la seva petita gran escola! Asseguts en rotllana descobreixen amb ulls assedegats de curiositat tot el que per a ells és nou i especial. Moments de coneixença...

n termes d'oportunitats... Així és com ens plantejam aquesta nova aventura escolar!

Amb aquesta picada d'ullet varem donar la benvinguda als veritables protagonistes d'aquest capítol titulat: Curs 2022-23.

CLUB ESPORTIU MONTAURA

NOTÍCIES

1.- L'Ajuntament ha finalitzat les obres i subministrament per a la instal·lació de la nova gespa artificial i el sistema de reg del camp de futbol. També s'han col·locat totes les reixes que faltaven a terra, poc a poc tornar tenir un camp nou perquè els nostres nins i nines el puguin gaudir.

2.- Hem iniciat la campanya de socis de la temporada 2022/23, així podem donar suport al club. El preu de l'abonament és de 25€ i el podeu aconseguir a les oficines de l'Ajuntament o a les oficines del CE Montaura en el camp de futbol.

3.- L'Ajuntament ha instal·lat 261 seients a la grada del camp de futbol de color verd "Montaura" per tal que l'afició pugui animar el nostre equip amb més comoditat.

4.- Els equips que tenim són: **Futbol 8**, Escoleta. **Prebenjamí**, 2 equips. **Benjamí**, 3 equips. **Alevins**, 3 equips, dos d'ells a Preferent. **Futbol 11**, 1 equip d'Infantil, **Cadets**, 1 equip a Preferent. **Juvenils**, 2 equips, un a Primera i un a Preferent. **Amaters**, Primera Regional

El camp de futbol amb la gespa

BIBLIOTECA MUNICIPAL

01-07-22 Club de Lectura “LA PACIENT SILENCIOSA” Alex Michaelides.

Un thriller psicològic dels que saben jugar amb la teva ment, que et fa creure una cosa per després oferir-te un gir inesperat. Molt recomanable!!

07-09-22 CINECLUB: Projectió del Migmetratge “7 AGULLES PER LA BOMBOLLA”

Narra la història de “Sa Possessió”; una microsocietat utòpica, surrealista i autosuficient que està aïllada de la banalitat i la perversió de “la Bombolla”, que fa referència al context ranci actual i al món tal com el concebem avui dia.

A Sa Possessió, cada membre té assignat un ofici i conviu en pulcra simbiosi amb la resta de “comuns”, gràcies als SET PRINCIPIS cooperatius i de sostenibilitat ecològica: set dogmes inqüestionables que garanteixen la impossibilitat de desigualtats a l'espai. Els conflictes del món actual desapareixen i deixen lloc a

una vida de plenitud i convivència.

A partir d'aquí, es desenvolupen les diferents històries. I, al final del migmetratge, es demostra com Sa Possessió no és una realitat tan utòpica i surrealista com pot semblar en un principi.

16-09-22 CONTACONTES a càrrec de la Brúixa Ma-Maduixa “LES GIRAFES NO PODEN BALLAR”

Gràcies a la música de la Brúixa Ma-Maduixa i als balls dels nins i nines de Mancor de la Vall na Grogga la girafa del conte ha pogut ballar. Quina emoció!! I és que tot amb esforç i constància es pot aconseguir.

23-09-22 Club de lectura “ Reis del Món “ de Sebastià Alzamora

CLUB DE LECTURA

Sebastià Alzamora aconsegueix endinsar-nos en els diàlegs, reflexions i vivències de dos homes que tot i que són antagònics foren amics i es projectaren cap al món exterior: Per un, la llibertat era la fortuna, el poder, per l'altre, era el pensament i l'amor. A través de la veu d'Emili Tremulles i de Kathleen Ellis- Mascaró, l'autor va construint els personatges i la història que ens deixa indiferents. Lloar la tasca de cinc anys de

documentació, recerca i creació literària que donen fruit a la novel·la “Reis del món”.

27-09-22 Celebrem el Dia Europeu de les Llengües “Na Llum i el mirall màgic” a càrrec de Púrpura Events i gràcies a la subvenció d’ Europe Direct Illes Balears (CBE)

Na Llum la protagonista del conte ha fet participar a tots els nins que han assistit a l'activitat a ajudar-la a viatjar per diferents països d'Europa pronunciant paraules i frases d'aquests països on amb l'ajuda del mirall màgic visitaven. Ha quedat ben clar la diversitat i riquesa de les llengües d'Europa.

Aquest esdeveniment representa una magnífica oportunitat per a conèixer, promoure i divulgar el ric i variat patrimoni lingüístic a Europa,

on cada llengua esdevé una clau que permet obrir les portes de l'enriquiment personal, cultural i professional de tota la ciutadania europea.

Viviu, apreneu i estimeu les llengües que vos envolten!

Cati Llabrés, Bibliotecària

EL RACÓ INFÚS

Fa un parell llarg d'anys visitàrem el "chateau" de Chambord, a Lois-et-Cher (França), seguint la ruta dels castells del Loira. És un "chateau" (castell) però no fortificat. El manà edificar el rei Francesc I de França just després de la batalla de Marignan de 1515. El que més ens va impressionar varen ser les 426 habitacions, les 83 escales, les 282 foganyes o estufes..... i el "sky line", únic! Nosaltres només visitàrem entorn a 60 habitacions, que són les que et permet la visita turística. Però a més d'això, hi va haver dues coses que ho superaren tot: l'escala central de caragol de doble desenvolupament i el gabinet de Catalina de Mèdici. L'escala que connecta els tres pisos, és de doble espiral de tal manera que les pujades i les baixades es creuen entre sí i quatre persones només es veuen pels buits de la balustrada i no es troben fins arribar a la planta superior o a la planta baixa. Aquesta escala té influència de Leonardo da Vinci, home que gaudia del favor reial del rei constructor. Nosaltres érem 4 i gaudírem d'un horabaixa quasi màgic: ens veiem i no ens trobàvem.

El gabinet de na Catalina de Mèdici era una cambra que, a les quatre parets, hi havia prestatges tots plens de calaixets. La reina Catalina va ser famosa pels seus enverinaments; diuen que els guardava allà, sobre tot belladonna i tabac (rapè). Va dur d'Itàlia la *belladonna*, que dilata les pupil·les, a petites dosis, a altes dosis és mortal perquè accelera el ritme cardíac. El *tabac* li facilitava l'ambaixador francès a Lisboa Jean Nicot. Nicot li manifestà que pel principi actiu de la planta, subministrada en petites dosis, es poden combatre les migranyes i el

mal de cap o de cella, les altes dosis són perilloses (ara enteneu perquè aquest principi actiu es anomenat *nicotina*); així com la belladonna. Un dels seus deu fills, involuntàriament, fou víctima del verí que la mare havia preparat pel seu gendre pretendent a la corona de França.

Però més que per això, és més famosa per haver provocat la primera revolució culinària que aportà les bases de la nova gastronomia francesa. Era nora del rei Francesc I de França, estava casada amb el seu fill Enric II que el 1547 accedí al tron. A partir d'aquesta data comença una època d'esplendor. A

França no era coneguda la forqueta de tres puntes i ella la va aportar a la Cort i per tant, a través dels nobles, a tot el país. Introduí el consum de la pasta, en les seves mil formes i presentacions; les carxofes; els espinacs, servits "a la florentina" en honor a ella que era d'on procedia; la salsa blanca, avui coneguda com a "salsa beixamel"; el gelat, que es prenia com a postres; una infinitat de dolços i llamineries; aiguardents i licors com a ingredients culinaris; etc.; la seva major aportació va ser l'ús de l'oli d'oliva enfront a l'ús de la mantega. Hi ha

autors que enumeren un seguit de plats, considerats com a francesos, que són creats de la mà d'aquesta dona: l'ànnera a la taronja, el pollastre al vi negre, el consomé, el faisà amb rem, la pasta de fulls, i tal vegada més coses però l'objecte de l'article no és aprofundir en la vida d'aquesta dona sinó donar-la a conèixer i introduir-nos en el tema culinari del trimestre.

Ens centrarem en què Catalina de Mèdici introduí a França la carxofa, tant com a plat principal com una verdura acompanyant d'altres plats de carn o peix, fet inèdit que mai havia succeït en el país que mantenia els costums de la cuina medieval, de menjar la carn i el peix sense “acompanyaments”; mancava l'aire renovador i renaixentista que imprimí la reina consort i reina mare, Catalina de Mèdici.

Després d'aquesta llarga introducció, ens centrarem en les carxofes i carxoferes. Carxofera és la planta i carxofa és el fruit. *Cynara scolymus* és el seu nom científic. *Cynara*, paraula grega que significa “ca”, probablement per les bràctees (fulles superiors) que semblen les dents d'aquest animal; i *scolymus*, significa en grec “card”. Per tant “card de ca” = carxofera/carxofa

És una planta originària d'Egipte que es va estendre pel nord d'Àfrica. Els grecs, els romans i els àrabs són els propagadors d'aquesta planta per tot l'entorn de la mediterrània. A Roma era coneguda com a *Cynara*, li atorgaven propietats afrodisíaqes, i és el nom d'una al·lota seduïda per Zeus que la transformà en carxofera. El segle X, documentat, era consumida a la Península Ibèrica. A Itàlia en el segle XV, concretament, és conegut, que a la Toscana tenia plena producció, les plantes eren dutes des de Sicília. Per això Catalina de Mèdici la dugué a França amb motiu de les seves noces amb el futur rei Enric II. Els holandesos la introduïren a Anglaterra, així l'any 1530 estava sembrada a Borehem, Essex i en el jardí del palau d'Enric VIII d'Anglaterra. A Amèrica, en el segle XVIII, la introduïren els colons espanyols (a Califòrnia) i els francesos (a Louisiana). Com a circumstància curiosa s'ha de dir que a Califòrnia, actualment, la carxofera és una plaga, una planta invasora, que es propaga per onsevulla d'aquell estat nord-americà.

Després de l'aigua, component majoritari de les carxofes, són els hidrats de carboni, entre els que destaca la *inulina* i la *fibra*. Els minerals majoritaris són el sodi, el potassi, el fòsfor i el calci. Les vitamines més destacades són B1, B3, E, K i petites quantitats de C. La carxofa resulta ideal per persones diabètiques. Conté *cinarina*, que és una substància encarregada d'augmentar la secreció biliar i que afavoreix la digestió dels greixos. Ajuda a eliminar toxines, especialment l'àcid úric, i aconsegueix evitar la retenció de líquids.

Disposa de fitoesterols que contribueixen a controlar els nivells de colesterol en sang i, també, flavonoides que protegeixen contra les malalties cardíaques i afavoreixen l'acció antioxidant.

Les seves flors tenen tres ensimes: *pepsina*, *quimosina* i *paraquimosina*, que serveixen per quallar la llet en el moment d'elaborar el formatge. Aquests formatges reben el nom de “*formatge de flor*”; per exemple el formatge que elaboren a Gran Canària, a la població de Guia, l'anomenen “*formatge de flor de Guia*”, molt preuat.

En comprar carxofes, les heu d'estrènyer i han de crepitjar (crec-crec), voldrà dir que les han collides fa poc. Es poden conservar congelades i en pots de vidre. Tan per una conserva com per l'altra, primer s'han d'adobar i escaldar 2 minuts. Es deixen refredar. Si les voleu congelar, directament al congelador. Si les voleu dins pots de vidre, els ompliu amb les carxofes adobades, fins tapar-les d'aigua, i disposau els pots dins una cassola plana plena d'aigua fins el tap dels pots. Han de bullir 20 minuts i deixar refredar dins l'olla. En tendreu per un parell de mesos.

Un consell: *menjau carxofes, són una font de salut.*

Fins la pròxima.

Domingo Llull

CUINA SANA - Sense greix

Carxofes farcides de carn

És un plat excel·lent ple de beneficis per la seva acció depurativa

Preparació: 20 minuts.

Coccio: 50 minuts

Comensals: 4

Ingredients:

12 carxofes mitjanes

400 g de carn magre capolada

1 ceba de devers 200 g

2 dents d'all

300 g de tomàtiga triturada

150 g de formatge rallat per gratinar

1 fulla de llorer

1 cullerada petita d'herbes provençals

½ llimona a trossos

3 l d'aigua

3 cullerades d'oli d'oliva

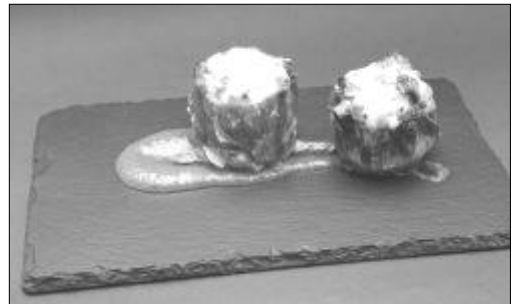
Sal i pebre bo al gust

Per decorar

Un parell de fulles de julivert fresc

Carxofes farcides de carn

Carxofes
farcides
de carn
i bolets

Elaboració:

1. Pelau la ceba i la picau.
2. Pelau els alls i els picau.
3. Adobau les carxofes, tallau la tija, treis les fulles de fora, les més madures.
4. Preescalfau el forn a 200° uns 15 minuts abans d'enfornar.
5. Posau les carxofes dins una cassola.
6. Afegiu la fulla de llorer, els trossos de llimona i un polset de sal.
7. Cobriu les carxofes amb aigua i disposau la cassola a foc mitjà.
8. Les carxofes han de bullir 25/30 minuts, fins que siguin tendres.
9. Per comprovar si estan cuites, punxau el cul amb un ganivet o un punxó, si entra sense fer molta força ja estan llestes.
10. Retirau la cassola del foc.
11. Treureu les carxofes, d'una amb una, amb l'ajuda d'una giradora.
12. Les col·locau dins un plat i les reservau.
13. Disposau una paella a foc mitjà amb l'oli.
14. Quan estigui calent l'oli, afagireu la ceba picada i els alls picats. Ara un polsim de sal i les herbes provençals.
15. Sofregiu un parell de minuts, 6 o 7. La ceba no s'ha de cremar, que serà amarga.
16. Ara incorporeu la carn capolada, i continueu sofregint devers 8 minuts.
17. Incorporau la meitat de la tomàtiga triturada i ho remenau bé.
18. Deixau que el conjunt sofregeixi un parell de minuts més.
19. Provau la sal i assaonau al gust.

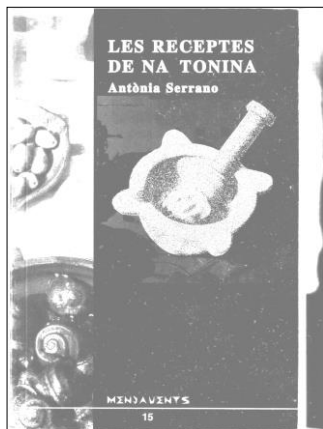
20. Retira la paella del foc.
 21. La tomàtiga triturada que ha quedat, la posau dins una safata de forn.
 22. Si teniu més herbes provençals es bo posar-ne un poc damunt la tomàtiga així com un rajolí d'oli.
 23. Ara, buidam cada carxofa de les fulles d'enmig amb una cullera i tenint cura de no trencar-les.
 24. Disposau les carxofes buides dins la safata, damunt la tomàtiga triturada.
 25. Les fulles de la carxofa que heu buidat, les picau bé amb un ganivet i les incorporeu al conjunt de carn, ceba i tomàtiga de la paella.
 26. Ara ja es poden omplir, amb una cullera, les carxofes buidades amb el farciment preparat.
 27. Han de quedar ben plenes, ben farcides.
 28. Ara espolsau el formatge rallat damunt cada carxofa.
 29. Introduïreu la safata al forn, que estarà encès a mode de grill (la part de dalt).
 30. Ha de gratinar devers 8/10 minuts.
 31. Treureu del forn les carxofes farcides de carn i ja es poden servir.
- Decorau amb les fulles de julivert

Suggeriment: acompanyau-les amb patates fregides.

Bon profit!!!

Domingo Llull

LES RECEPTES DE NA TONINA

Volem donar a conèixer aquest llibre, que va publicar Documenta Balear l'any 1996, de la valldemossina, Antònia Serrano Darder.

Sebastià Trias Mercant, al pròleg, presenta el llibre amb aquestes paraules:

Les receptes de na Tonina no és un receptari de cuina en el significat literal de la paraula, tot i contenir dues-centes cinquanta-dues receptes; és un llibre de menús i, fins i tot, una classificació cronològica d'àpats dels dissabtes i dels dies festius. En aquest sentit és estructuralment una obra de cuina tradicional, perquè aplica el principi de la cuina familiar —“fer feliç la nostra família [és] obsequiar-la, adesiara, amb un dinar o un sopar ben guisat”—, estableix el criteri del temps diferit —“intentau guisar sense precipitar-vos, amorosament”—, reafirma els rituals de

l'estacionalitat, un dels grans mites de la cuina tradicional (Montanari, 1993). *“No em cans de repetir —escriu Antònia— que hem d'aprofitar les varietats de cada època per confeccionar plats molt saborosos.”* Segons aquesta regla, plats de temporada, productes del temps, menja de temporada, menú estiuenc, són expressions repetides sovint per Antònia per tal d'orientar els menús.

La tradició culinària s'ha manifestat normalment segons les pautes de la cuina rural i dels cicles gastronòmics de l'any litúrgic. Quan Antònia recomana *“seguir la dolça tradició”* té present ambdues dimensions. Les receptes de na Tonina mantenen viva “la dieta de la pagesia” mallorquina, els localismes culinaris (“un plat habitual a la cuina valldemossina”), les herències gastronòmiques familiars.

Antònia Serrano no resisteix la temptació d'oferir-nos els onze menús més típics de la nostra història culinària: el sopar i el dinar de Nadal i de Cap d'Any i el dinar de Pasqua, com també els menús del dia dels Reis, de Sant Antoni, del Dijous Llader i Dimecres de Cendra, del Divendres i Dissabte Sants.

IMATGES D'AHIR

Amigues passejant per la carretera, Mancor a Inca, any 1957

Tal vegada sereu moltes les persones que encara recordareu aquestes sis amigues. D'esquerra a dreta són, Joana Gual *Gallineta*, va morir el dia 5 de maig de 2005, Maria Pizá de *Can Nas*, la família se n'anà a viure a Palma, va morir jove el 13 de juny de 1964, Aina Martorell de *Cas Vallaquet*, que viu a Palma, Coloma Pizá de *Can Nas*, germana de na Maria, que viu a Palma i té una casa a Mancor, Maria Moranta de *Can Rata*, que va morir l'1 de març de 2011 i Catalina Vallori de *Cas Ferrer*, que viu a Palma. Totes anaven vestides de blanc que pareixia que havien de fer la primera comunió.

En aquests anys era molt típic el caminar, per amunt i per avall, des de la sortida del poble fins arribar a una figuera grossa que hi havia. Quan arribava la fosca, seguien estant juntes i anaven cap a l'interior del poble, donaven voltes fins a l'hora d'anar a sopar i cada una es retirava a casa seva.

Si feim una caminada reposada i tranquil·la per la carretera, mirant a dreta i esquerra, podem observar

el progrés que Mancor ha fet i ha canviat la imatge del poble. L'any 1957, eren pocs els cotxes i motos que circulaven per la carretera, quasi només hi havia l'autocar de línia de Cas Miet. Avui s'ha d'anar amb molta precaució, limitant la velocitat i fent cas al senyal de tràfic que figura a la carretera.

També eren pocs els divertiments, encara no havia arribat el Teleclub fins l'any 1968, que a les hores, i durant molts anys fou el centre local de la joventut de Mancor.

Fotografia; arreglada per Eduard Rovira. Comentaris; Gabriel Pocoví Pou, Pastora

IMATGES D'AHIR

Família de Can Fressa

La família de *Can Fressa* de Mancor de la Vall era una família nombrosa. A la foto, a més dels pares, podeu veure el fill i les sis filles, en total foren set els germans de la família.

En el centre asseguts hi ha el pare, Pep Morro Riera, que va néixer l'any 1898 i la mare, Pereta Torrens Mascaró, que va néixer l'any 1901.

Els fills són, començant per l'esquerra i que estan drets:

Na Pereta, que va néixer l'any 1932; na Margalida, que va néixer l'any 1926; na Catalina, que va néixer l'any 1924, que fou la major de tots; en Joan, que va néixer l'any 1928, l'únic fill.

A davant de tot, les tres nines que estan dretes són:

La primera, a l'esquerra, davant na Pereta, és na Paca, que va néixer l'any 1941; la que està entre el pare i la mare, és n'Elionor, que va néixer l'any 1945; i la darrera de la dreta, que està davant el seu germà Joan, és n'Antònia, que va néixer l'any 1938.

De tots els set germans, ja han mort els quatre primers, na Catalina, na Margalida, en Joan i na Pareta. Encara viven, n'Antònia, que viu a Mancor, na Paca, que viu a Binissalem i n'Elionor, que també viu a Binissalem.

Eren anys difícils per aquella família nombrosa. Era qüestió de fer molta feina per dur endavant aquella barquera. La mare estava molt malalta i va morir molt jove. Ho passaren malament, però amb molta voluntat, feren front a la vida començant a treballar molt joves, aconseguiren gaudir i superar els problemes.

Informació facilitada per la filla Antònia i el gendre Mateu.

Fotografia de família. Arreglada per Eduard Rovira i comentada per Gabriel Pocoví Pou, Pastora

PER RECORDAR

Fent salut. Caminada i dinar a Can Bajoca

Els amics de la 3a Edat, no tot era fer dinar i sopars, no aturaven de fer activitats, seria difícil enumerar-les a totes, però ja que aquesta pàgina esta posada per recordar, en posaré algunes.

Els divendres fèiem ball de Saló que organitzava el Consell de Mallorca, preparàvem un sopar, en Miquel *Sereneta* era l'animador. Quan acabàvem el curs, anàvem a sa Plaça de Toros de Palma a ballar, juntament amb totes les altres associacions, un bolero, un pasdoble, un vals, lo que s'havia acordat. La primera vagada que sortírem fou a Muro.

Després acordàrem fer diades de salut, visitar les pos-

sessions i fer un dinar, en els Jardins de Massanella, es Rafals, Can Bajoca, Sa Caseta des Bosc de Massanella, Santa Llúcia.

Fèiem sa volta llarga i sa curta que podia venir tothom. Acabàvem en el Poliesportiu on l'Ajuntament havia preparat una picada, pa, sobressada, botifarrons i begudes, eren dies de festa i alegria.

Les imatges que vos present avui, foren realitzades el dia 23 de novembre de 1997 a Can Bajoca.

Férem una torrada, llonganissa, botifarrons, arengades, una banyolada. Aquest dia hi va participar amb nosaltres la senyora de D. Ignasi Coll de Massanella.

Fotografies i comentaris, Gabriel Pocoví Pou, Pastora